

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Рахункової палати

21.11.2023 № 27-2

ЗВІТ

про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури та інформаційної політики України з фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

Київ 2023

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	7
ВСТУП.....	8
1. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ І РЕГЛАМЕНТНИХ ДОКУМЕНТІВ З ПИТАНЬ ВИДІЛЕННЯ МІНІСТЕРСТВУ КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ КОШТІВ ІЗ ФОНДУ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ.....	9
<i>1.1. Аналіз базових нормативно-правових актів</i>	<i>9</i>
<i>1.2. Аналіз нормативно-правових актів і регламентних документів з питання надання грантів інституційної підтримки</i>	<i>22</i>
2. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ДОКУМЕНТІВ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ МІНІСТЕРСТВОМ КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 3801320, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ПЛАНУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ФОНДУ ...	26
<i>2.1. Оцінка складання, затвердження та виконання паспорта бюджетної програми</i>	<i>26</i>
<i>2.2. Оцінка складання, затвердження та виконання кошторисів.....</i>	<i>35</i>
3. ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ЗА НАПРЯМАМИ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 3801320	40
<i>3.1. Оцінка використання Українським культурним фондом коштів Фонду для надання грантів інституційної підтримки у сфері культури, туризму та креативних індустрій.....</i>	<i>40</i>
<i>3.2. Оцінка використання Українським інститутом книги коштів Фонду для надання грантів інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи.....</i>	<i>45</i>
<i>3.3. Оцінка використання Міністерством культури та інформаційної політики України коштів Фонду для розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей.</i>	<i>48</i>
<i>3.4. Оцінка використання коштів Фонду для закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства культури та інформаційної політики України</i>	<i>51</i>
<i>3.5 Оцінка використання коштів Фонду для покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів, та власних надходжень закладами культури, які перебувають у сфері управління Міністерства культури та інформаційної політики України, у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2</i>	<i>52</i>
4. ОЦІНКА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В МІНІСТЕРСТВІ КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ЗА ВИТРАЧАННЯМ КОШТІВ ЗА КПКВК 3801230	54
ВИСНОВКИ	57
ПРОПОЗИЦІЇ.....	64

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

БКУ	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI
Закон про Державний бюджет на 2020 рік	Закон України від 14 листопада 2019 року № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік»
Держкіно ДПСУ Загальні вимоги Мінфіну 1536	Державне агентство України з питань кіно Державна податкова служба України Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10 грудня 2010 року № 1536, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2010 року за № 1353/18648 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 15 червня 2015 року № 553)
Закон 553	Закон України від 13 квітня 2020 року № 553-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»
Закон 601	Закон України від 06 березня 2003 року № 601-IV «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні»
Закон 692	Закон України від 16 червня 2020 року № 692-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого та середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби COVID-19»
Закон 1976	Закон України від 23 березня 2017 року № 1976-VIII «Про Український культурний фонд»
Інструкція МКІП 1644	Інструкція з організації внутрішнього контролю в Міністерстві культури та інформаційної політики України, затверджена наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 03.04.2020 № 1644
Інструкції УКФ для заявників	Інструкції для заявників, затверджені наказами Українського культурного фонду від 21.07.2020 № 83, від 18.08.2020 № 116, від 02.09.2020 № 124 та від 29.09.2020 № 134
Кабмін, Уряд Методика Мінфіну з проведення фінансово-економічних розрахунків	Кабінет Міністрів України Методика проведення фінансово-економічних розрахунків при підготовці проєкту акта Кабінету Міністрів України та законопроекту, що вноситься у порядку законодавчої ініціативи Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради України, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 21 березня 2008 року № 428, зареєстрованим у

	Міністерстві юстиції України 11 квітня 2008 року за № 297/14988
Методичні рекомендації Мінфіну 995	Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995
Мінекономіки	Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
Міністерство, МКІП	Міністерство культури та інформаційної політики України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Мін'юст	Міністерство юстиції України
Основні засади внутрішнього контролю	Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 року № 1062
Наказ Мінфіну 166	наказ Міністерства фінансів України від 21 квітня 2020 року № 166 «Про особливості складання паспортів бюджетних програм у період карантину», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30 квітня 2020 року за № 388/34671
Наказ МКІП 1644	наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 03.04.2020 № 1644 «Про затвердження Інструкції з організації внутрішнього контролю в Міністерстві культури та інформаційної політики України»
Наказ МКІП 2063	наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 21.08.2020 № 2063 «Про затвердження деяких переліків»
Наказ МКІП 2292	наказ МКІП від 12 листопада 2020 року № 2292 «Про затвердження Типової форми договору про надання інституційної підтримки у формі гранту», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 листопада 2020 року за № 1175/35458
Порядки конкурсного відбору проєктів УКФ	Порядки проведення конкурсного відбору проєктів (перший порядок затверджений протокольним рішенням Дирекції Українського культурного фонду від 17.07.2020 № 91, затвердження другого порядку протокольним рішенням Дирекції Українського культурного фонду не підтверджене), погоджені рішеннями Наглядової ради Українського культурного фонду відповідно від 20.07.2020 № 148 і від 12.10.2020 № 164
Порядки контролю УКФ	Порядок здійснення контролю за виконанням суб'єктами, які отримують фінансування, зобов'язань

- перед Українським культурним фондом у редакціях, затверджених рішеннями Наглядової ради Українського культурного фонду від 12.10.2020 № 165 і від 09.11.2020 № 217
- Порядок 228 Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228
- Порядок 302 Порядок використання коштів фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 року № 302
- Порядок 592 Порядок використання коштів, виділених для здійснення деяких заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 липня 2020 року № 592
- Порядок 1001 Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту»
- Порядок МКІП 2203 Порядок надання інституційної підтримки у формі грантів суб'єктам видавничої справи, затверджений наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 20 жовтня 2020 року № 2203, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03 листопада 2020 року за № 1075/35358
- Постанова 121 постанова Кабінету Міністрів України від 04 лютого 1998 року № 121 «Про затвердження переліку обов'язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2009 року № 1191)
- Постанова 592 постанова Кабінету Міністрів України від 08 липня 2020 року № 592 «Про виділення коштів для здійснення деяких заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»
- Постанова 1014 постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня

	2020 року № 1014 «Про внесення змін до пункту 9 Порядку використання коштів, виділених для здійснення деяких заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»
Постанова 1305	постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 року № 1305 «Про виділення коштів для забезпечення здійснення деяких заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»
Правила Мінфіну 1098	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 року № 1098, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 січня 2003 року за № 47/7368 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14 січня 2008 року № 19)
Регламент Кабміну	Регламент Кабінету Міністрів України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950
СУП УКФ	Система управління проектами Українського культурного фонду
УІК	Державна установа «Український інститут книги»
УКФ	Український культурний фонд
Фонд	Фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками

ПРЕАМБУЛА

Підстава проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (далі – контрольний захід, аудит): стаття 98 Конституції України, статті 4, 7 Закону України «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2023 рік (із змінами), доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 16.09.2022 № 08-49.

Мета контрольного заходу: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки продуктивності, результативності, економності, законності використання бюджетних коштів, виділених МКІП з Фонду для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, стану внутрішнього контролю головного розпорядника бюджетних коштів.

Предмет контрольного заходу: кошти державного бюджету за бюджетною програмою «Державна підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, за рахунок коштів, які виділені із фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками» (КПКВК 3801320).

Нормативно-правові, організаційно-розпорядчі акти, управлінські рішення МКІП, УКФ та УІК і документи, що регламентують порядок виділення коштів Фонду та їх використання, фінансова та бюджетна звітність, статистичні звіти, первинні документи, інші документи та дані, що стосуються видатків і використання коштів державного бюджету за цією бюджетною програмою; документи, які стосуються організації та проведення МКІП внутрішнього контролю.

Об'єкти контрольного заходу: МКІП, УКФ та УІК.

Надсилання запиту з питань контрольного заходу: ДПСУ.

Початкові обмеження щодо проведення контрольного заходу:

часові: 2020 рік;

географічні: м. Київ.

Критерії, які використовувалися під час проведення контрольного заходу:

продуктивності: встановлення співвідношення між результатами діяльності головного розпорядника бюджетних коштів й одержувачів бюджетних коштів та обсягом використаних для досягнення запланованих результатів коштів державного бюджету;

результативності: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників бюджетних коштів й одержувачів

бюджетних коштів запланованим результатам бюджетної програми, стану досягнення запланованих результативних показників;

економності: стан досягнення об'єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні обсягу коштів за КПКВК 3801320;

законності: відповідність управлінських рішень розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів щодо спрямування та використання коштів державного бюджету положенням чинного законодавства; встановлення своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень;

оцінки стану внутрішнього контролю: врегулювання внутрішніми документами питань внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, інформаційного та комунікаційного обміну, моніторингу; результативність діяльності підрозділу внутрішнього аудиту у виявленні порушень та недоліків.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, організаційно-розпорядчих актів та документів, пов'язаних з предметом контрольного заходу; аналіз показників паспорта та звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 за 2020 рік; перевірка руху коштів загального фонду Державного бюджету України; аналіз матеріалів попередніх перевірок об'єктів аудиту контролюючими органами та стану внутрішнього контролю головного розпорядника бюджетних коштів; опрацювання матеріалів засобів масової інформації та спеціальних видань; опитування посадових осіб об'єктів аудиту; аналіз інформації, отриманої на відповідні запити до державних органів.

ВСТУП

У 2020 році в Україні, як і в багатьох інших країнах світу, вживалися масштабні заходи з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

У складі Державного бюджету України було створено фонд для боротьби з цією хворобою та її наслідками на період дії карантину, установленого Урядом з метою запобігання поширенню на території України зазначеної хвороби, та протягом 30 днів з дня відміни цього карантину, з чітким визначенням (конкретизацією) напрямів спрямування його коштів.

Протягом 2020 року з Фонду спрямовувалися значні суми фінансування різним головним розпорядникам бюджетних коштів.

Цей аудит проведено з метою встановлення фактичного стану справ та надання оцінки правомірності виділення Міністерству коштів державного бюджету з Фонду, а також продуктивності, результативності, економності, законності їх використання МКІП. Аудит бюджетної програми за КПКВК 3801320 проведено вперше.

Зважаючи на ідентифіковані на стадії планування контрольного заходу високі ризики допущення порушень і недоліків як при прийнятті підзаконних нормативно-правових актів і регламентних документів з предмета контрольного заходу, так при їх виконанні, тема аудиту є актуальною.

1. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ І РЕГЛАМЕНТНИХ ДОКУМЕНТІВ З ПИТАНЬ ВИДІЛЕННЯ МІНІСТЕРСТВУ КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ КОШТІВ ІЗ ФОНДУ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

1.1. Аналіз базових нормативно-правових актів

Фонд створено у складі Державного бюджету України (стаття 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік із змінами, внесеними згідно із Законом 553, який набрав чинності 18 квітня 2020 року).

Відповідно до частини другої статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік рішення про виділення коштів Фонду (у разі потреби з відкриттям нових бюджетних програм, включаючи трансферти місцевим бюджетам) приймаються Кабміном за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Частиною третьою (четвертою – після змін, внесених згідно із Законом України від 17 вересня 2020 року № 909-IX) статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік визначено, що **кошти Фонду спрямовуються на:**

заходи, спрямовані на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, зокрема на закупівлю товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення зазначених заходів, включаючи закупівлю медичних послуг за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, придбання обладнання для приймальних відділень опорних закладів охорони здоров'я в госпітальних округах, для відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги, що входять до багатoproфільних лікарень, для медичних амбулаторій, фельдшерсько-акушерських і фельдшерських пунктів у сільській місцевості та проведення капітального ремонту, реконструкції цих приміщень, покращення транспортного сполучення, будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загального користування державного, місцевого значення¹;

додаткові доплати до заробітної плати медичним та іншим працівникам, які безпосередньо зайняті на роботах з ліквідації гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, а також доплати до заробітної плати окремим категоріям працівників, які забезпечують життєдіяльність населення, на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, визначений у рішенні Кабміну про встановлення карантину, до завершення здійснення зазначених заходів;

надання грошової допомоги громадянам, зокрема особам похилого віку, у

¹ Курсивом виділено зміни (доповнення), внесені згідно із Законом України від 18 червня 2020 року № 726-IX, який набрав чинності 25 червня 2020 року.

зв'язку із негативними наслідками поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;

надання одноразової грошової допомоги членам сімей медичних та інших працівників закладів охорони здоров'я, які загинули (померли) від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, що пов'язано з виконанням робіт з ліквідації такої хвороби, у порядку та розмірах, визначених Кабміном;

надання трансферту Пенсійному фонду України;

надання фінансової допомоги на поворотній або безповоротній основі Фонду соціального страхування України і Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

поповнення резервного фонду державного бюджету;

відновлення видатків державного бюджету (включаючи трансферти місцевим бюджетам) та надання кредитів з державного бюджету за бюджетними програмами, скорочених у зв'язку із створенням Фонду.

Законом України від 04 грудня 2020 року № 1073-IX «Про внесення змін до статті 28 Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік», який набрав чинності 10 грудня 2020 року, частину четверту статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік доповнено такими напрямками спрямування коштів Фонду:

надання одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, які можуть втратити доходи у разі повної заборони сфери їх діяльності внаслідок посилення обмежувальних заходів;

надання одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання з метою збереження робочих місць найманих працівників;

надання одноразової компенсації суб'єктам господарювання витрат, понесених за сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за найманих осіб.

Пунктом 16 розділу II «Прикінцеві положення» Закону 553 доручено Кабміну у двотижневий строк з дня набрання чинності цим Законом затвердити **Порядок використання коштів фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками**. На виконання цієї норми постановою Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 року № 302 (набрала чинності **25 квітня 2020 року**) затверджено **Порядок 302**, яким встановлено **механізм використання коштів Фонду**. Напрями спрямування коштів Фонду, визначені у пункті 2 Порядку 302, **відповідають** напрямам спрямування коштів, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік.

Пунктом 3 Порядку 302 визначено, що **звернення про виділення коштів з Фонду** подається органами державної влади до Кабміну. У зверненні зазначаються **напрям** спрямування коштів Фонду та їх обсяг; **заходи**, які передбачається здійснити за рахунок коштів Фонду; інформація про можливість (неможливість) фінансового забезпечення відповідних заходів за **рахунок інших джерел**, а також інша інформація. До звернення **додаються фінансово-**

економічні розрахунки та обґрунтування щодо необхідного обсягу коштів Фонду.

Аудитом встановлено, що МКІП у період дії вже понад місяць Порядку 302 листом від 09.06.2020 № 1448/9/20 за підписом Міністра (далі – звернення Міністерства) звернулося до Прем'єр-міністра України з **проханням «сприяти виділенню»** з Фонду **1 917,057** млн гривень. У зверненні вказано, що кошти потрібні Міністерству **«з метою збереження та відновлення української культури, розвитку креативних індустрій та туристичної привабливості регіонів»**, оскільки *«через низку несприятливих обставин – секвестр державного бюджету та скорочення видатків на культуру, запровадження карантинних заходів, а також нерівномірний розподіл асигнувань впродовж року наразі виникла загрозлива ситуація з реалізацією програм та проєктів у сферах культури, мистецтв та креативних індустрій (особливо в частині реставрації та відновлення об'єктів культурної спадщини, реалізації грантових програм, ведення кіноархіву, кіновиробництва), що матиме істотні негативні наслідки як для професійного середовища та митців, так і суспільства в цілому»*.

Звернення Міністерства не містить посилання на статтю 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та Порядок 302, зокрема пункт 3 Порядку 302, **як підставу для його надсилання**. Також звернення Міністерства **не має додатків з фінансово-економічними розрахунками**.

У зверненні Міністерства вказано **11 напрямів спрямування коштів**:

1) *сфера культури та креативних індустрій* – 980 млн грн, з них:

грантова підтримка через УКФ життєздатності юридичних осіб незалежного сектору, зайнятих у сферах культурних та креативних індустрій (малий та середній бізнес, громадські організації), – 450 млн грн;

грантова підтримка УКФ пілотної програми співфінансування інвестиційних проєктів в культурі – 40 млн грн;

надання стипендій через УКФ для митців-самозайнятих осіб – 50 млн грн;

грантова підтримка через УІК на відновлення інституційної спроможності суб'єктів видавничої справи – 350 млн грн;

поповнення через УІК книжкових фондів публічних бібліотек сучасною україномовною книжковою продукцією – 50 млн грн;

розроблення електронного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей – 40 млн грн;

2) *сфера туризму* (грантова підтримка через Державне агентство розвитку туризму України з відновлення інституційної спроможності туристичного бізнесу, програму промоції внутрішнього туризму та створення загальнодержавної інформаційної мережі у сфері туризму та курортів, а також реалізації реформи галузі) – 240 млн грн;

3) *сфера кіно* – 650 млн грн, з них:

грантова підтримка Держкіно з інституційної підтримки суб'єктів кінематографії – 250 млн грн;

відновлення державної підтримки (фінансування) через Держкіно на проведення конкурсних відборів (пітчінгів) нових кінопроектів (ігрових, неігрових (документальних), анімаційних фільмів, серіалів – 250 млн грн;

грантова підтримка через Держкіно на розвиток кінопроекту (створення кіносценаріїв та розробку кінопроектів/девелопмент) – 150 млн грн;

4) *погашення заборгованості* установ та закладів культури сфери управління МКІП, пов'язаної зі сплатою *комунальних послуг та енергоносіїв, послуг з надання пожежної безпеки, охорони,* – 47,06 млн гривень.

Отже, зазначені у зверненні Міністерства напрями використання коштів **не відповідають** напрямам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункті 2 Порядку 302.

Відповідно до пункту 4 Порядку 302 МКІП **відповідає за правильність та достовірність** поданих матеріалів, розрахунків, обґрунтувань, проте **всупереч пункту 3 цього Порядку у зверненні Міністерства немає:**

інформації про можливість (неможливість) фінансового забезпечення відповідних заходів **за рахунок інших джерел;**

фінансово-економічні розрахунків та обґрунтувань щодо запитуваного обсягу коштів за всіма очікуваними напрямками спрямування коштів Фонду та заходами, які передбачалося здійснити за їх рахунок.

Пунктом 5 Порядку 302 визначено, що Уряд відповідно до пріоритетності спрямування коштів Фонду протокольним рішенням доручає міністерству, до **компетенції** якого належить питання забезпечення реалізації напряму, визначеного пунктом 2 цього Порядку, разом із заінтересованими органами розглянути звернення та підготувати проєкт рішення Кабінету Міністрів України про виділення коштів з Фонду.

Зважаючи на норми статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункту 2 Порядку 302 (в редакціях, чинних з квітня до грудня 2020 року), МКІП у межах **компетенції** могло реалізовувати **лише два** з восьми напрямів спрямування коштів Фонду, визначених цими актами (сторінки 10 і 11 Звіту):

«заходи, спрямовані на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, зокрема на закупівлю товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення зазначених заходів...» (абзац другий частини третьої статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та абзац другий пункту 2 Порядку 302), наприклад, для закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни для підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства;

«відновлення видатків державного бюджету... за бюджетними програмами, скорочених у зв'язку із створенням фонду» (абзац дев'ятий частини третьої статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та абзац дев'ятий пункту 2 Порядку 302).

Протокольне рішення Кабміну щодо надання доручення Міністерству підготувати проєкт рішення про виділення коштів з Фонду **до аудиту не надано.**

Натомість надано копію листа МКІП від **22.06.2020** № 1542/27.3/30 за підписом Міністра, адресованого Кабміну, про подання на розгляд Уряду проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про виділення коштів для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (далі – Проект постанови 1).

У цьому листі зазначено, що Проект постанови 1 надсилається на виконання пункту 7 розділу 6 протоколу засідання Уряду від **03 червня** 2020 року № 38 (копію витягу з протоколу для аудиту **не надано**). Згідно з пунктом 8 пояснювальної записки до Проекту постанови 1 його **розроблено на підставі Постанови 302**. При цьому звернення Міністерства до Уряду про виділення з Фонду коштів у сумі 1 917,057 млн грн датовано **09 червня**, тобто майже тижнем пізніше засідання Уряду, згідно з протокольним рішенням якого йому направлено Проект постанови 1.

Проектом постанови 1 передбачено виділення МКІП із Фонду **47 540,9 тис. грн, або у понад 40 разів менше**, ніж зазначено у зверненні Міністерства. Ці кошти передбачалося спрямувати **за 7 бюджетними програмами** для часткової компенсації витрат, не забезпечених власними надходженнями (28 129,6 тис. грн – комунальні послуги; 4 792,3 тис. грн – послуги охорони; 14 619,0 тис. грн – пожежна безпека).

Довідково. Бюджетні програми за КПКВК 3801050 «Надання освіти закладами загальної середньої та позашикільної освіти державної форми власності, методичне забезпечення діяльності закладів освіти» – 1 803,1 тис. грн; 3801070 «Підвищення кваліфікації, підготовка кадрів акторської майстерності для національних мистецьких та творчих колективів» – 2 336,2 тис. грн; 3801110 «Фінансова підтримка національних театрів» – 28 617 тис. грн; 3801120 «Фінансова підтримка національних художніх колективів, концертних організацій та їх дирекції, національних і державних циркових організацій» – 8 106,9 тис. грн; 3801160 «Підготовка кадрів для сфери культури і мистецтва закладами фахової передвищої та вищої освіти» – 4 727,7 тис. грн; 3801190 «Забезпечення діяльності національних музеїв, національних і державних бібліотек та культурно-просвітницьких центрів» – 647,7 тис. грн; 3801490 «Збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках» – 1 302,4 тис. гривень.

У назві та пункті 1 Проекту постанови 1 **не зазначено**, що кошти Фонду виділяються для **відновлення витратів за бюджетними програмами**, що не відповідає вимогам абзацу дев'ятого частини третьої статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та абзацу дев'ятого пункту 2 Порядку 302.

Довідково. Наприклад, у постанові Кабінету Міністрів України від 08 липня 2020 року № 578 «Про виділення коштів на часткове відновлення витратів за бюджетними програмами у сфері фізичної культури і спорту з фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками» дотримано таких вимог.

У висновку Мін'юсту за результатами правової експертизи від 16.06.2020 **зауважено**, що напрями використання коштів Фонду визначено у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, та наведено норми абзаців другого і дев'ятого пункту 2 Порядку 302, тобто **окреслено межі компетенції Міністерства** із забезпечення реалізації напрямів спрямування коштів Фонду (стор. 13 Звіту),

проте це слушне зауваження Мін'юсту визнано МКІП у протоколі узгодження пропозицій як **неврегульоване**.

Довідково. Оскільки Мінекономіки і Мінфін **не надали** Міністерству у встановлений ним **одноразовий** термін інформації про **погодження** Проєкту постанови 1, МКІП визначило, що ці органи погодили його без зауважень.

Слід зазначити, що направлені Кабміну розрахунки «потреби у видатках...» за кожною бюджетною програмою (додаток 6 до листа МКІП) містять лише переліки підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління Міністерства, із зазначенням по кожному з них витрат, «які виникли та потребують підтримки держави у зв'язку із запровадженням карантинних заходів» (з розбивкою на всього; комунальні послуги; послуги охорони; пожежна безпека).

Отже, на розгляд Уряду фактично **не подавався передбачений абзацом другим підпункту 1 пункту 1 § 50 Регламенту Кабміну обов'язковий додаток до пояснювальної записки до Проєкту постанови 1 з детальними, точними й достовірними фінансово-економічними розрахунками потреби у коштах Фонду**, здійсненими відповідно до пунктів 2 і 3 § 34 цього Регламенту за **Методикою** Мінфіну з проведення фінансово-економічних розрахунків, що свідчить про **непроведення МКІП цих розрахунків**.

Незважаючи на це, Секретаріатом Кабміну всупереч вимогам пункту 4 § 52 Регламенту Кабміну Проєкт постанови 1 **не повернено** головному розробникові – Міністерству.

Згідно з наданою до аудиту копією витягу з протоколу засідання Уряду від **25.06.2020** № 48 (пункт 2 розділу 3) постанову Кабінету Міністрів України «Про виділення коштів для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» **прийнято**, доручено МКІП разом з Мінфіном доопрацювати та оформити її у триденний строк відповідно до регламентних вимог.

Назва цієї постанови **повністю відповідає назві** Проєкту постанови 1, який надсилався Уряду листом МКІП від 22.06.2020 № 1542/27.3/30.

Водночас аудитом встановлено, що **розділи «Законодавство України» офіційного вебпорталу Верховної Ради України та «Рішення Уряду» єдиного вебпорталу органів виконавчої влади не містять постанови Кабінету Міністрів України «Про виділення коштів для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», яка б відповідала редакції Проєкту постанови 1, датованій **25 червня** 2020 року (дата прийняття).**

Таким чином, **постанову Кабінету Міністрів України** (у редакції Проєкту постанови 1), **прийняту** згідно з наданою до аудиту копією витягу з протоколу засідання Уряду від 25.06.2020 № 48 (пункт 2 розділу 3), **не оприлюднено**.

Також до аудиту надано копію витягу з протоколу засідання Уряду від **08.07.2020** № 55 (пункт 12 розділу 2), в якому зазначено про рішення **прийняти** постанову Кабінету Міністрів України «Про виділення коштів для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню,

локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та доручено МКІП разом з Мінфіном доопрацювати її у триденний строк з урахуванням пропозицій Мінфіну, із Секретаріатом Кабміну – оформити відповідно до регламентних вимог.

Назва цієї постанови **повністю відповідає назві** Проекту постанови 1, що надсилався листом МКІП від 22.06.2020 № 1542/27.3/30 до Кабміну, і відповідна постанова згідно з витягом з протоколу засідання Уряду від 25.06.2020 № 48 (пункт 2 розділу 3) **вже нібито була прийнята двома тижнями раніше – 25 червня.**

Довідково. В опублікованому 07.06.2020 на Урядовому порталі переліку проектів постанов Кабінету Міністрів України, які передбачалося розглянути на засіданні Уряду 08.07.2020 (<https://www.kmu.gov.ua/meetings/zasidannya-kabinetu-ministriv-ukrayini-07-07-2020>), немає проекту постанови Кабінету Міністрів України або в розділі III «Різне» питання, яке б відповідало назві постанови, зазначеній у витязі з протоколу засідання Уряду від 08.07.2020 № 55 (пункт 12 розділу 2). Міністра культури та інформаційної політики України визначено доповідачем на цьому засіданні **лише** з одного питання – проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 2 серпня 1996 р. № 897». Пунктом 3 § 19 Регламенту Кабміну передбачено, що за пропозиціями членів Кабміну до порядку денного під час засідання Уряду можуть вноситися зміни, крім включення питань про розгляд проектів актів законодавства, за винятком тих, невідкладний розгляд яких пов'язаний із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій, ліквідацією їх наслідків або вирішенням інших питань, пов'язаних із виникненням загрози життю та/або здоров'ю населення. Встановлено, що підготовлений МКІП проект постанови Кабінету Міністрів України (див. нижче щодо Проекту постанови 2) **не відповідав** визначеним критеріям.

Для аудиту **не надано примірника/копії листа МКІП, яким би проект вказаної вище постанови Кабміну подавався на розгляд Уряду з дотриманням положень §§ 48 – 51 Регламенту Кабміну, що був прийнятий на засіданні 08.07.2020.** Зазначене свідчить про **відсутність** цього листа в **Міністерстві.**

Натомість до аудиту надано лише копію листа МКІП від 15.07.2020 № 8684/27.3 за підписом Міністра, адресованого Мінфіну, Мінекономіки та Мін'юсту, яким цим міністерствам **надіслано для погодження** проект постанови Кабінету Міністрів України «Про виділення коштів для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (далі – Проект постанови 2), тобто **через тиждень** після її прийняття Урядом. Зазначене свідчить про **порушення Міністерством доручення**, наданого в протоколі засідання Уряду від 08.07.2020 № 55 (пункт 12 розділу 2): МКІП повинно доопрацювати та оформити цю постанову у **триденний строк.**

Для аудиту не надано копії довідки про погодження Проекту постанови 2 (протоколу узгодження пропозицій).

Довідково. Для аудиту надано копію листа Мінфіну від 16.07.2020 № 07030-01-5/21452 щодо погодження Проекту постанови 2 без зауважень.

Як і Проект постанови 1, Проект постанови 2 згідно з пунктом 8

пояснювальної записки до нього розроблено на підставі Порядку 302.

Водночас **Проект постанови 2 абсолютно відрізняється від Проекту постанови 1 та повністю відповідає Постанові 592**, назва якої відрізняється від назви Проекту постанови 2 лише одним словом – «деяких» (у поєднанні зі словом «заходів»), тобто Проект постанови 2 є по суті проектом Постанови 592.

Отже, Кабінетом Міністрів України 08 липня 2020 року була прийнята Постанова 592, яка згідно з її назвою та нормами абзацу першого пункту 1 передбачає виділення МКІП коштів із Фонду для здійснення заходів, **«спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»**.

Назва затвердженого відповідно до пункту 2 цієї постанови Порядку 592 (*«Порядок використання коштів, виділених для здійснення деяких заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»*) **відповідає назві Постанови 592 і положенням її пункту 1.**

Натомість у пункті 1 Порядку 592 зазначено, що він визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою **«Державна підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій** у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, за рахунок коштів, які виділені із фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками» (визначено **нову** бюджетну програму).

Крім того, згідно з пунктом 3 Порядку 592 бюджетні кошти використовуються з **метою підтримки сфери культури, туризму та креативних індустрій**, які зазнали втрат у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Назва та мета цієї бюджетної програми не відповідають напрямам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункті 2 Порядку 302 (про компетенцію Міністерства щодо можливої реалізації цих норм актів зазначено на сторінці 13 Звіту), а також **цільовому призначенню коштів Фонду, визначеному в абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і затвердженого нею Порядку 592.**

Згідно з абзацами другим – восьмим пункту 1 Постанови 592 (у редакції від 08.07.2020) передбачено виділення з Фонду всього **1 000 000,0 тис. грн**, з них:

590 000 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі – для надання УКФ грантів інституційної підтримки юридичним особам усіх форм власності сфери культури, культурно-пізнавального (внутрішнього) туризму та тим особам, основний вид діяльності яких належить до креативних індустрій, для забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської

діяльності, зумовлених надзвичайною ситуацією чи надзвичайним станом, або вжиття адміністративних та (або) медико-санітарних заходів (карантин) (далі – **напрям 1**);

150 000 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі – для надання УІК грантів інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи (далі – **напрям 2**);

50 000 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі – для надання Держкіно державної підтримки кінематографії у формі надання державної субсидії на розвиток кінопроєкту (далі – **напрям 3**);

100 000 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі – для виробництва (створення) та розповсюдження телевізійних серіалів патріотичного спрямування з метою підтримки створення суспільнозначущого аудіовізуального контенту суб'єктами кінематографії, створення нових можливостей для працевлаштування фахівців кіногалузі та підтримки галузі у зв'язку з обмежувальними заходами, введеними внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – **напрям 4**);

15 000 тис. грн (видатки розвитку) на безповоротній основі – для розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей з метою забезпечення дистанційного доступу населення до оцифрованих об'єктів нерухомої культурної спадщини, а також культурних цінностей державної частини Музейного фонду України у зв'язку з обмежувальними заходами, введеними внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – **напрям 5**);

48 000 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі – для **закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, для запобігання ускладненню епідемічної ситуації** (далі – **напрям 6**);

47 000 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі – для покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: на оплату комунальних послуг (28 000 тис. грн, з яких 750,2 тис. грн – для бюджетних установ), пожежну безпеку та охорону у закладах культури, які перебувають у сфері управління МКІП (далі – **напрям 7**).

Ці ж напрями використання коштів Фонду передбачено й у Порядку 592, відповідно до пункту 2 якого головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми визначено МКІП, розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня за напрямом 1 – УКФ; 2 – УІК; 3 – Держкіно; 6 і 7 – підприємства, установи та організації, які належать до сфери управління Міністерства.

Отже, **Постановою 592 (у першій редакції, абзаци другий – шостий і восьмий пункту 1) і Порядком 592 (підпункти 1 – 5 і 7 пункту 4 та пункти 5 – 9, 10 і 12) було передбачено виділення коштів із Фонду та їх**

використання МКІП і розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня на загальну суму **952 000 тис. грн.**, або понад 95 відс. загального обсягу, за шістьма напрямками (1-5 і 7), які **не відповідають** напрямам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункті 2 Порядку 302 (про компетенцію Міністерства щодо можливої реалізації цих норм законодавства зазначено на стор. 13 Звіту).

Також ці напрями **не відповідають** цільовому призначенню виділених Міністерству коштів Фонду, визначеному в абзаці першому пункту 1 Постанови 592 та назвах цієї постанови і затвердженого нею Порядку 592, оскільки **не пов'язані** із здійсненням заходів, «спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», і по суті є фінансовою підтримкою сфери культури, туризму та креативних індустрій, що підтверджується вказаною у пункті 1 Порядку 592 назвою бюджетної програми та зазначеними вище шістьма напрямками.

Лише один із семи напрямів (6-ий) передбачає правомірне виділення коштів із Фонду в сумі **48 000,0 тис. грн** та їх цільове використання для запобігання ускладненню епідемічної ситуації внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, а саме для закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни.

Слід зазначити, що додаток 4 до листа МКІП від 15.07.2020 № 8684/27.3, яким **проект** Постанови 592 надіслано для погодження до Мінфіну, Мінекономіки та Мін'юсту, містить додаткові матеріали **лише за двома напрямками (6 і 7) на суму 95 000 тис. грн з семи на загальну суму 1 000 000,0 тис. грн:**

«Інформація щодо витрат для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, виділених Міністерству культури та інформаційної політики (видатки споживання)» на суму 48 000 тис. грн (щодо закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни);

«Розрахунок потреби у видатках, необхідних в умовах пандемії та націлених на боротьбу с COVID-19, для покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень у зв'язку з поширенням COVID-19 на оплату комунальних послуг, виділених Міністерству культури та інформаційної політики (видатки споживання)» (далі – «Потреба на оплату комунальних послуг») на загальну суму 47 000 тис. гривень.

Водночас ці додатки, представлені в табличному вигляді, містять переліки визначених для МКІП у Законі про Державний бюджет на 2020 рік бюджетних програм із зазначенням по кожному з них сум витрат, а «Потреба на оплату комунальних послуг» – також розбивку цих сум: всього; комунальні послуги; послуги охорони; пожежна безпека.

Отже, на розгляд Уряду **не подавався** передбачений абзацом другим підпункту 1 пункту 1 § 50 Регламенту Кабміну обов'язковий додаток до

пояснювальної записки до проєкту Постанови 592 з детальними, точними й достовірними фінансово-економічними розрахунками потреби у коштах Фонду, здійсненими відповідно до пунктів 2 і 3 § 34 цього Регламенту за Методикою Мінфіну з проведення фінансово-економічних розрахунків, що свідчить про **непроведення МКІП цих розрахунків**.

Незважаючи на це, Секретаріатом Кабміну всупереч вимогам пункту 4 § 52 Регламенту Кабміну проєкт Постанови 592 **не повернено** головному розробникові – Міністерству.

Наприкінці бюджетного періоду – 23 грудня 2020 року Постановою 1305 внесено зміни до Постанови 592: суму коштів Фонду, що підлягала виділенню МКІП, **зменшено на 222 222 тис. грн, або на 22 відс.** (у тому числі видатків споживання – на 209 222 тис. грн, видатків розвитку – на 13 000 тис. грн), **напряму 3** на суму 50 000 тис. грн взагалі **виключено та скорочено** видатки за **напрямами 1** на 9 033,4 тис. грн (до **580 966,6 тис. грн**); **2** – на 68 066,8 тис. грн, або на **45 відс.** (до **81 933,2 тис. грн**); **4** – на 67 810 тис. грн, або на **69 відс.** (до **32 190 тис. грн**); **5** – на 13 000 тис. грн, або на **87 відс.** (до **2 000 тис. грн**); **6** – на 13 596,9 тис. грн, або на **28 відс.** (до **34 403,1 тис. грн**); **7** – на 714,9 тис. грн (до **46 285,1 тис. грн**).

Таке зменшення за рішенням Уряду обсягів виділення Міністерству коштів з Фонду підтверджує **необґрунтованість** визначеної ним у проєкті Постанови 592 потреби в цих коштах практично за всіма напрямами, незалежно від їх відповідності напрямам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункті 2 Порядку 302. Як зазначено вище, МКІП при ініціюванні прийняття Постанови 592 не здійснювало розрахунки потреби в коштах Фонду.

Отже, Постановою 592 (в остаточній редакції, абзаци другий, третій, п'ятий, шостий і восьмий пункту 1) і Порядком 592 (підпункти 1, 2, 4, 5 і 7 пункту 4 та пункти 5 – 7, 9, 10 і 12) передбачено виділення Міністерству коштів із Фонду та їх використання МКІП і розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня на загальну суму **743 374,9 тис. грн** (95 відс. передбаченого обсягу – 777 778,0 тис. грн) за п'ятьма напрямами (1, 2, 4, 5 і 7) із шести, які **не відповідають** напрямам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункті 2 Порядку 302, а також цільовому призначенню виділених Міністерству коштів Фонду, визначеному в абзаці першому пункту 1 Постанови 592 та назвах цієї постанови і Порядку 592, і по суті ідентифікуються як фінансова підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій, що підтверджується зазначеною у пункті 1 Порядку 592 назвою бюджетної програми, положеннями пункту 3 цього Порядку та змістом вказаних п'яти напрямів.

Результати аналізу Постанови 592 (в остаточній редакції) та затвердженого нею Порядку 592 засвідчили, що значна частина їх норм, незалежно від відповідності нормам статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункту 2 Порядку 302, **не відповідають** також іншим нормативно-правовим актам та містять суперечливі положення.

В абзацах другому і третьому пункту 1 Постанови № 592 (у першій редакції) та підпунктах 1 і 2 пункту 4, пунктах 5 – 7 Порядку 592 визначено таку форму надання державної підтримки (напрями 1 і 2), як «грант інституційної підтримки», ще до набрання чинності (16 липня 2020 року) та навіть до повернення з підписом від Президента України (13 липня 2020 року) Закону 692, яким внесено зміни до законів 1976 та 601, згідно з якими **вперше** визначено повноваження УКФ та УК з надання **саме таких** грантів. Передбачення у Постанові 592 та Порядку 592 цих норм щодо надання **за рахунок коштів Фонду грантів інституційної підтримки на загальну суму 662 899,8 тис. грн також не відповідає нормам абзацу третього пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону 692**, згідно з якими Кабміну доручено у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом розробити та подати до Верховної Ради України **проекти законів щодо внесення змін до БКУ та Закону про Державний бюджет на 2020 рік для впровадження грантової системи державної підтримки**, тобто однозначно **визначено, що питання реалізації норм Закону 692** щодо надання грантів інституційної підтримки **повинні визначатися саме цими законами**.

Крім того, відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону 692 **Кабміну доручено** у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом розробити та **затвердити програму фінансової підтримки** малого та середнього підприємництва, а також суб'єктів господарювання, діяльність яких знаходиться під впливом запроваджених обмежень та/або заборон, **при впровадженні заходів, спрямованих на запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби COVID-19**.

Поряд з цим згідно з абзацом другим пункту 6 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 30 березня 2020 року № 540 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» Кабінету Міністрів України протягом одного місяця з дня набрання чинності цим Законом доручено розробити програму стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), у тому числі затвердити перелік пріоритетних галузей економіки України, які забезпечують найбільшу кількість робочих місць.

На виконання цієї норми **постановою Кабінету Міністрів України від 27 травня 2020 року № 534** затверджено Державну програму стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки та план заходів з її виконання (далі – План заходів з виконання Державної програми Уряду).

Згідно із Планом заходів з виконання Державної програми Уряду передбачалося виділення (за відсутності негативного впливу на збалансованість

бюджетної системи у 2020 році) за рахунок коштів державного бюджету для підтримки сфери культури та креативних індустрій, серед іншого:

400 000 тис. грн – для надання УІК **грантів інституційної підтримки** для збереження конкурентоспроможності та робочих місць недержавного сектору культурних та креативних індустрій (пункт 179);

150 000 тис. грн – для надання УІК **грантів інституційної підтримки** для суб'єктів видавничої справи (видавців) (пункт 185).

Для реалізації цього доручалося МКІП та Мінфіну подати Кабміну законопроекти про внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів України, законів України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», «Про Український культурний фонд» і «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні».

Встановлено, що **законопроекти, необхідні для впровадження фінансування з державного бюджету грантової системи державної підтримки, Урядом до Верховної Ради України не вносилися, відповідно, зміни до БКУ та Закону про Державний бюджет на 2020 рік не внесені.**

Отже, законодавчих підстав для використання саме коштів державного бюджету для надання грантів інституційної підтримки у 2020 році взагалі не було.

Крім того, у пункті 2 Порядку 592 **не передбачено** норми, що отримувачі грантів інституційної підтримки (напрями 1 і 2) на загальну суму 662 899,8 тис. грн, визначеної в абзацах другому і третьому пункту 1 Постанови 592, є одержувачами бюджетних коштів, що не відповідає нормам пункту 38 частини першої статті 2 та абзацу першого частини шостої статті 22 БКУ, оскільки отримувачі грантів інституційної підтримки уповноважені на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою за КПКВК 3801320, та отримують на її виконання кошти бюджету.

До того ж положення абзацу п'ятого пункту 6 Порядку 592 щодо визначення нормативами УКФ типів та видів витрат отримувачів грантів інституційної підтримки у сфері культури, туризму та креативних індустрій (напрямок 1) **не відповідають нормам Закону 1976, який не передбачає таких повноважень Наглядової ради та Дирекції УКФ.**

Всупереч нормам абзацу десятого частини сьомої статті 20 БКУ у пунктах 6, 7 і 9 Порядку 592 **не визначено критеріїв та умов відбору суб'єктів господарювання для надання державної підтримки з бюджету за напрямами 1, 2 і 4 на загальну суму 695 089,8 тис. гривень.**

З недотриманням норми пункту 47 частини першої статті 2 БКУ, відповідно до якої розпорядниками бюджетних коштів є бюджетні установи, в абзаці шостому² пункту 2 Порядку № 592 визначено, що розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є підприємства, які належать до сфери управління МКІП (напрямок 7).

Положення пункту 10 Порядку 592 (напрямок 5) щодо використання бюджетних коштів на придбання технічного обладнання для збереження даних

² У редакції Постанови 592 від 08.07.2020.

суперечать нормам абзацу шостого пункту 1 Постанови 592 і підпункту 5 пункту 4 Порядку 592: за цим напрямом кошти можуть спрямовуватися виключно для розроблення електронного інформаційного ресурсу.

Довідково. Відповідно до абзацу десятого статті 1 Закону України від 04 лютого 1998 року № 74/98-ВР «Про Національну програму інформатизації» (в чинній до 1 березня 2023 року редакції) інформаційний ресурс – це сукупність документів у інформаційних системах. Згідно з ДСТУ 7.82-2001 електронні ресурси – це інформаційні ресурси, які керуються комп'ютером, у тому числі ті, що потребують використання периферійного пристрою, підключеного до комп'ютера; електронними ресурсами є електронні дані (інформація у вигляді чисел, букв, символів, зображень, включаючи графічну інформацію, відеоінформацію тощо, їх комбінації, електронні програми або поєднання цих видів в одному ресурсі).

Слід зазначити, що проєкт Постанови 592 розроблений МКІП з порушенням норм абзацу другого підпункту 1 пункту 20 Правил підготовки проєктів актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06 вересня 2005 року № 870, оскільки, як зазначено на сторінках 17-19 Звіту, назва цієї постанови **не відповідає її змісту**.

1.2. Аналіз нормативно-правових актів і регламентних документів з питання надання грантів інституційної підтримки

Згідно з Постановою 592 (в остаточній редакції) та Порядком 592 найбільший обсяг коштів Фонду – 662 899,8 тис. грн (понад 85 відс. загальної суми) передбачалося спрямувати за напрямами 1 і 2 для надання УКФ та УК грантів інституційної підтримки.

Відповідно, під час аудиту проведено аналіз нормативно-правових актів і регламентних документів з цього питання, **хоча вказані напрями, як доведено у підрозділі 1.1 розділу 1 Звіту, не відповідають** напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592.

За результатами аналізу встановлено **ряд суттєвих недоліків** у відповідних актах і документах, **які, зокрема, створили передумови для нецільового та неефективного використання бюджетних коштів** та, відповідно, недотримання норм абзацу другої частини четвертої статті 20 і пункту 7 частини п'ятої статті 22 БКУ та абзацу дев'ятого частини другої статті 3 Закону 1976.

Щодо надання УКФ грантів інституційної підтримки у сфері культури, туризму та креативних індустрій

У Законі 1976 із змінами, внесеними Законом 692:

1) не конкретизовано змісту гранту інституційної підтримки (не встановлено на що конкретно він має надаватися), визначено лише загальну мету надання – в абзаці сьомому частини другої (забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць) та частині третій (забезпечення стабільної діяльності та розвитку) статті 3;

2) **не визначено обов'язковою умовою** для надання гранту інституційної підтримки підтвердження здійснення отримувачами фактичної діяльності у відповідній сфері;

3) **не встановлено вимог щодо подальшого практичного використання грантоотримувачами результатів** інституційної підтримки, досягнутих за рахунок бюджетних коштів.

Зазначені недоліки не усунено й після внесення Законом України від 19 червня 2022 року № 2310-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки національного музичного продукту та обмеження публічного використання музичного продукту держави-агресора» змін до відповідних положень Закону 1976, які набрали чинності 07 жовтня 2022 року.

Положення підпунктів 5.1 і 5.2 пункту 5 порядків конкурсного відбору проєктів УКФ, розділів VI (накази УКФ від 21.07.2020 № 83 і від 18.08.2020 № 116) та IV (накази УКФ від 02.09.2020 № 124 і від 29.09.2020 № 134) інструкцій УКФ для заявників щодо можливості визначення грантоотримувачами суб'єктів, які не є юридичними особами, а саме фізичних осіб – підприємців, суперечать нормам абзацу сьомого частини другої та частини третьої статті 3 Закону 1976 із змінами, внесеними Законом 692: гранти інституційної підтримки (інституційна підтримка) для забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності, зумовлених надзвичайною ситуацією чи надзвичайним станом, або вжиття адміністративних та (або) медико-санітарних заходів (карантин) надаються лише юридичним особам. Абзац другий пункту 1 Постанови 592, підпункт 1 пункту 4 та абзац другий пункту 6 Порядку 592 не містять норм, що визначали б отримувачами грантів інституційної підтримки саме фізичних осіб – підприємців.

Довідково. Пункт 7 пояснювальної записки до проєкту Закону 692 щодо внесення відповідних змін до Закону України «Про Український культурний фонд» для запровадження інституційної підтримки передбачає цю підтримку лише для юридичних осіб.

Норма абзацу другого (визначає термін «грант інституційної підтримки») частини третьої статті 3 Закону 1976, яка передбачає надання грантів інституційної підтримки також **фізичним особам – підприємцям**, які провадять економічну діяльність за видами, що належать до креативних індустрій, **набрала чинності лише з 07 жовтня 2022 року** на підставі Закону України від 19 червня 2022 року № 2310-IX, яким викладено в новій редакції цей абзац. Водночас, відповідні зміни до абзацу сьомого частини другої та абзацу першого частини третьої статті 3 Закону 1976, які передбачають надання грантів інституційної підтримки (інституційної підтримки) лише юридичним особам, так і **не внесено**. Отже, чинна на сьогодні редакція Закону 1976 **містить суперечливі норми** з цього питання.

У порядках конкурсного відбору проєктів УКФ, порядках контролю УКФ, інструкціях УКФ для заявників та типовій формі договору про надання гранту інституційної підтримки (розміщена на сайті УКФ 30 вересня 2020 року без реквізитів затвердження) допустимими типами та видами витрат за рахунок грантів інституційної підтримки визначено практично всі поточні витрати їх отримувачів (на відміну від Порядку МКІП 2203, яким чітко обмежено перелік прямих витрат суб'єктів видавничої справи). При

цьому, що, як зазначено на сторінці 22 Звіту, встановлення в абзаці п'ятому пункту 6 Порядку 592 повноважень УКФ щодо визначення типів та видів витрат отримувачів грантів інституційної підтримки **не відповідає нормам Закону 1976**, який не передбачає таких повноважень Наглядової ради та Дирекції УКФ.

Щодо надання УІК інституційної підтримки у формі грантів суб'єктам видавничої справи

У Законі 601 із змінами, внесеними Законом 692:

1) не конкретизовано змісту гранту інституційної підтримки, визначено лише загальну мету надання суб'єктам видавничої справи – забезпечення їх стабільної діяльності та розвитку (абзац п'ятнадцятий частини першої статті 8¹);

2) не визначено обов'язковою умовою для надання грантів інституційної підтримки **підтвердження здійснення отримувачами фактичної діяльності** у відповідній сфері;

Довідково. Це питання врегульовано в підзаконному нормативно-правовому акті – Порядку МКІП 2203 (абзац шостий пункту 4);

3) не встановлено вимог щодо подальшого практичного використання грантоотримувачами результатів інституційної підтримки, досягнутих за рахунок бюджетних коштів;

4) допущено суперечливі норми у статті 8¹ щодо порядку надання інституційної підтримки у формі грантів суб'єктам видавничої справи, який відповідно до частини десятої цієї статті встановлюється цим Законом, а частини дванадцятої – затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв. Крім того, в частині десятій статті 8¹ Закону 601 зазначено, що термін «інституційна підтримка» вживається в цьому Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про Український культурний фонд», проте Закон 1976 **не містить терміна «інституційна підтримка»**, натомість є термін «грант інституційної підтримки».

Зазначені недоліки не усунуто до цього часу.

Нормативні акти, розроблені на виконання частин дванадцятої та п'ятнадцятої статті 8¹ Закону 601 для регламентації надання УІК інституційної підтримки у формі грантів, **затверджені МКІП із значної затримкою:**

Порядок МКІП 2203, що визначає механізм здійснення інституційної підтримки суб'єктів видавничої справи, затверджено Міністерством тільки **через понад 3 місяці** (20 жовтня 2020 року) після набрання чинності Законом 692, яким внесено відповідні зміни до Закону 601, а набрав чинності цей Порядок 06 листопада 2020 року;

Типова форма договору про надання інституційної підтримки у формі гранту затверджена наказом МКІП від 12 листопада 2020 року № 2292, який зареєстрований у Мін'юсті 26 листопада 2020 року за № 1175/35458 та набрав чинності 01 грудня 2020 року, тобто **через понад 4 місяці** після набрання чинності Законом 692 та **менше ніж за місяць до граничної дати звітування**

(25 грудня 2020 року) грантоотримувачами про виконання своїх зобов'язань щодо видання книжкових видань за рахунок отриманої інституційної підтримки, визначеної в абзаці четвертому пункту 15 Порядку МКІП 2203.

У результаті **загальний строк можливої реалізації** у 2020 році вказаних нормативно-правових актів, починаючи від подання заявок видавцями до їх звітування, **скоротився практично до одного місяця.**

У **Порядку МКІП 2203:**

1) норми абзацу восьмого пункту 4, відповідно до яких «**для отримання гранту видавці зобов'язані до 25 грудня 2020 року підготувати та видати книжкові видання**», **суперечать іншим нормам цього Порядку** (абзацу першого пункту 8 і абзацу третього пункту 15), згідно з якими саме отримані кошти гранту й використовуються на оплату витрат, безпосередньо пов'язаних з виданням книжкової продукції, тобто **видання книг жодним чином не може передувати отриманню гранту;**

2) норми абзацу другого пункту 5 щодо **заборони надання інституційної підтримки** закладам вищої освіти, державним та комунальним науковим установам, бюджетним установам та їх відокремленим підрозділам, **не відповідають нормам абзацу п'ятнадцятого статті 8¹ Закону 601 та пункту 1 Порядку МКІП 2203**, відповідно до яких УІК здійснює інституційну підтримку суб'єктів видавничої справи (видавців) **незалежно від форми власності;**

3) пункти 11 і 12 **не містять жодних критеріїв відбору заявок** на отримання інституційної підтримки. Крім того, незважаючи на необхідність забезпечення ефективного та економного використання бюджетних коштів, **Порядок МКІП 2203 не передбачає врахування пріоритетних (актуальних) тематичних напрямів книжкових видань** відповідно до норм частини другої статті 5 Закону 601: державна політика у книговидавничій справі спрямовується на підтримку розвитку національного книговидання, задоволення за допомогою книг духовних, освітніх і культурних потреб громадян України, у тому числі осіб з вадами зору;

4) **не визначені норми щодо надсилання суб'єктами видавничої справи до УІК зразків книжкової продукції** для підтвердження виконання договорів, а також щодо **передачі обов'язкового примірника видання**, зокрема, до Книжкової палати України³;

5) **не передбачені норми щодо здійснення безпосередньо УІК контролю/моніторингу** за виконанням грантоотримувачами договірних зобов'язань.

Крім того, визначення конкретних напрямів витрачання коштів гранту інституційної підтримки на видання книжкової продукції по своїй суті є тотожним реалізації проекту у сфері книговидавничої справи, а відповідно до

³ Відповідно до частини третьої статті 27 Закону України від 05 червня 1997 року № 318 «Про видавничу справу» та Закону України від 09 квітня 1999 року № 595 «Про обов'язковий примірник документів».

норм Закону 601 такі проєкти **повинні проходити мистецький конкурс та/або конкурсний відбір**, проте цих положень Порядок МКІП 2203 не містить.

Як і Порядок МКІП 2203, **Типова форма договору про надання інституційної підтримки у формі гранту, затверджена наказом МКІП 2292, не містить вимог щодо:**

надсилання суб'єктами видавничої справи до УІК зразків книжкової продукції для підтвердження виконання договорів, а також передачі обов'язкового примірника видання, зокрема, до Книжкової палати України;

здійснення безпосередньо УІК контролю/моніторингу за виконанням грантоотримувачами своїх договірних зобов'язань.

Також Типова форма договору про надання інституційної підтримки у формі гранту **не визначає технічних вимог** до книжкової продукції, як це, наприклад, передбачено в істотних умовах для договору про надання гранту для підтримки проєкту, визначених в абзаці п'ятнадцятому частини першої статті 8¹ Закону 601.

2. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ДОКУМЕНТІВ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ МІНІСТЕРСТВОМ КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 3801320, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ПЛАНУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ФОНДУ

2.1. Оцінка складання, затвердження та виконання паспорта бюджетної програми

Абзацом другим частини восьмої статті 20 БКУ визначено, що **правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання встановлюються Мінфіном.**

Відповідно до абзацу сьомого пункту 3 розділу I Правил Мінфіну 1098, якщо реалізація бюджетної програми потребує затвердження порядку використання бюджетних коштів або внесення змін до чинного порядку використання бюджетних коштів, головні розпорядники подають на погодження до Мінфіну проєкт паспорта бюджетної програми протягом **тижня після набрання чинності** відповідним рішенням.

Враховуючи, що Порядок 592 набрав чинності 17 липня 2020 року, проєкт паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 мав бути поданий МКІП на погодження до Мінфіну до **25 липня 2020 року.**

Встановлено, що **всупереч нормам абзацу сьомого пункту 3 розділу I Правил Мінфіну 1098, проєкт паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на погодження Мінфіну подано Міністерством листом від 17.09.2020 № 1129/20.1 з порушенням встановленого строку на 2 місяці, що згідно з пунктом 17 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

Паспорт бюджетної програми за КПКВК 3801320 на 2020 рік затверджено наказом МКІП від 24.09.2020 № 2136 з урахуванням положень Постанови 592 (у першій редакції) та Порядку 592 з обсягом бюджетних призначень/бюджетних асигнувань за загальним фондом 1 000 000 тис. гривень.

У пункті 5 паспорта бюджетної програми підставою для виконання бюджетної програми **неправомірно** визначено Закон 692, оскільки, як зазначено на сторінці 21 Звіту, **реалізація норм Закону 692 щодо впровадження грантової системи державної підтримки повинна здійснюватися** відповідно до абзацу третього пункту 2 частини другої «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону **шляхом внесення відповідних змін до БКУ та Закону про Державний бюджет на 2020 рік, що не було реалізовано.**

Цілями державної політики, на досягнення яких спрямована реалізація бюджетної програми (пункт 6 паспорта бюджетної програми), визначено:

1. Забезпечення доступності культурних послуг та консолідація українського суспільства.

2. Збереження, захист та популяризація культурної спадщини та культурних цінностей українського народу.

3. Підтримка конкурентоспроможних інноваційних підходів у сфері культури, креативних індустрій, розвиток людського потенціалу, що стосується формування креативних можливостей.

4. Заохочення населення до внутрішнього туризму та популяризація України у світі. При цьому постановою Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 року № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (зокрема, пункт 4) на період дії карантину **Урядом запроваджувалися обмеження** щодо проведення культурних заходів, діяльності закладів культури, переміщення і розміщення осіб тощо.

Згідно з пунктом 7 паспорта бюджетної програми **мета** бюджетної програми – підтримка функціонування сфери культури, туризму та креативних індустрій під час обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Завданнями бюджетної програми (пункт 8 паспорта бюджетної програми) визначено:

1. **Забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць** юридичними особами усіх форм власності у сфері культури, культурно-пізнавального (внутрішнього) туризму та тими особами, основний вид діяльності яких належить до креативних індустрій, в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності.

2. Забезпечення інституційної підтримки суб'єктів видавничої справи в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності.

3. Підтримка створення суспільно значущого аудіовізуального контенту суб'єктами кінематографії, створення нових можливостей для працевлаштування фахівців кіногалузі та підтримки галузі у зв'язку з обмежувальними заходами.

4. Забезпечення дистанційного доступу населення до оцифрованих об'єктів нерухомої культурної спадщини, а також культурних цінностей державної частини Музейного фонду України, у зв'язку з обмежувальними заходами.

5. Підвищення рівня індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, для запобігання ускладненню епідемічної ситуації.

6. Покриття витрат на оплату комунальних послуг, а також пожежну безпеку та охорону у закладах культури, які перебувають у сфері управління МКІП.

Напрями використання бюджетних коштів на загальну суму 1 000 000,0 тис. грн, зазначені у пункті 9 паспорта бюджетної програми (таблиця 1), тотожні визначеним у Постанові 592 (у першій редакції) та Порядку 592 напрямом виділення і використання коштів Фонду (графа 1) та обсягам видатків (графа 2):

Таблиця 1

**Напрями використання бюджетних коштів за КПКВК 3801320
в 2020 році**

тис. грн

Напрями використання бюджетних коштів	Загальний фонд		
	наказ МКІП від 24 вересня 2020 року № 2136	наказ МКІП від 31 грудня 2020 року № 2461	відх. +/-
1	2	3	4
1. Надання УКФ грантів інституційної підтримки юридичним особам усіх форм власності сфери культури, культурно-пізнавального (внутрішнього) туризму та тим особам, основний вид діяльності яких належить до креативних індустрій, для забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності, зумовлених надзвичайною ситуацією чи надзвичайним станом, або вжиття адміністративних та (або) медико-санітарних заходів (карантин)	590 000,0	580 966,6	-9033,4
2. Надання УІК грантів інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи	150 000,0	81 933,2	-68066,8
3. Надання Держкіно державної підтримки кінематографії у формі надання державної субсидії на розвиток кінопроєкту	50 000,0	виключено	-50000,0
4. Виробництво (створення) та розповсюдження телевізійних серіалів патріотичного спрямування	100 000,0	32 190,0	-67810,0
5. Розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини за культурних цінностей	15 000,0	2 000,0	-13000,0
6. Закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ за організацій, що належать до сфери управління МКІП, для запобігання ускладненню епідемічної ситуації внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	48 000,0	34 403,1	-13596,9
7. Покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	47 000,0	46 285,1	-714,9
Всього	1000 000,0	777 778,0	-222 222,0

Результативні показники, визначені у пункті 11 паспорта бюджетної програми (загалом 39), сформовано за цими напрямками.

Отже, зазначені у паспорті бюджетної програми **цілі державної політики, мета і завдання (п'ять із шести, крім завдання 5) бюджетної програми,**

напрями (шість із семи, крім напрямку 6⁴) й обсяги використання бюджетних коштів у загальній сумі 952 000,0 тис. грн та відповідні результативні показники (34 із 39) не відповідають напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592, оскільки вони не пов'язані із здійсненням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, і по суті ідентифікуються як фінансова підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій.

Як доведено на сторінках 19-20 Звіту, визначені у Постанові 592 обсяги видатків не підтверджуються детальними, точними й достовірними фінансово-економічними розрахунками (не проводилися Міністерством), відповідно, не підтверджуються цими розрахунками також обсяги використання на загальну суму 1 000 000,0 тис. грн і затрат коштів, вказані відповідно у пунктах 9 (графі 2 таблиці 1) і 11 паспорта бюджетної програми.

Відображення непідтверджених фінансово-економічними розрахунками обсягів видатків у **результативних показниках** бюджетної програми (пункт 11 паспорта бюджетної програми) свідчить про порушення МКІП вимог абзацу другого пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ, відповідно до яких головний розпорядник бюджетних коштів забезпечує достовірність інформації, що міститься в паспорті бюджетної програми, а також вимог абзацу четвертого цього пункту, відповідно до яких головний розпорядник бюджетних коштів забезпечує підтвердження результативних показників бюджетних програм офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, запровадженням форм внутрішньогосподарського (управлінського) обліку для збору такої інформації.

Встановлено, що Міністерство **всупереч нормам абзацу третього пункту 7 Загальних вимог Мінфіну 1536 не розробило методики розрахунку результативних показників до паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320, що відповідно до пункту 40 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

Аналізом зазначених у пункті 11 паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на 2020 рік (наказ від 24.09.2020 № 2136) 39 результативних показників (затрат – 16, продукту – 9, ефективності – 8, якості – 6), **незалежно від їх відповідності** напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним відповідно у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592, встановлено, що значна їх частина

⁴ У паспорті бюджетної програми за КПКВК 3801320, затвердженому наказом Міністерства культури України від 24 вересня 2020 № 2136.

визначена у паспорті з недотриманням Загальних вимог Мінфіну 1536, що не дає змоги оцінити стан виконання завдань бюджетної програми, ступінь досягнення її мети та цілей, ефективність виконання бюджетної програми, об'єктивно відобразити особливості діяльності Міністерства.

Таким чином, МКІП допущено порушення вимог абзацу другого пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ, відповідно до яких головний розпорядник бюджетних коштів забезпечує достовірність і повноту інформації, що міститься в паспорті бюджетної програми.

Так, з недотриманням норм абзацу другого пункту 5 Загальних вимог Мінфіну 1536 затверджено окремі результативні показники затрат, що не визначають обсягів та структури ресурсів, які забезпечують виконання бюджетної програми, та не характеризують структури витрат бюджетної програми.

Зокрема, за напрямками використання бюджетних коштів 2 – в сумі 150 000,0 тис. грн, 6 – в сумі 48 000,0 тис. грн і 7 – в сумі 47 000,0 тис. грн **обсяги ресурсів у показниках затрат взагалі не визначено.**

У показниках затрат за цими напрямками визначено лише кількість суб'єктів видавничої справи, яким надаватимуться гранти інституційної підтримки (показник 7); кількість підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, які отримують бюджетні кошти, передбачені для закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни (показник 10); кількість закладів культури, які отримують бюджетні кошти, передбачені на покриття витрат, пов'язаних із втратою доходів та власних надходжень у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (показник 9), що **характеризують показники продукту, а не показники затрат.**

При цьому показник затрат 7 «Кількість суб'єктів видавничої справи, яким надаватимуться гранти інституційної підтримки» **дублює показник продукту 6 «Кількість видавців, що отримали інституційну підтримку у формі грантів».**

Показник затрат 6 «Кількість заявок, що подано на конкурс щодо розвитку кінопроекту» **не характеризує власне виконання бюджетної програми.**

З недотриманням норм абзацу третього пункту 5 Загальних вимог Мінфіну 1536 затверджені результативні показники продукту, що неповною мірою характеризують результати діяльності головного розпорядника за відповідний бюджетний період у межах бюджетної програми.

Так, за напрямом 7 **показники продукту взагалі не визначені.**

З недотриманням норм абзацу п'ятого пункту 5 Загальних вимог Мінфіну 1536 затверджені результативні показники якості, що неповною мірою характеризують динаміку досягнення мети та виконання завдань бюджетної програми, якість створеного продукту, користь для суспільства від реалізації бюджетної програми.

Зокрема, за напрямками використання бюджетних коштів 4 та 7 **показники якості взагалі не визначені.**

Показники якості 1 «Частка проєктів, що відібрані для надання грантів інституційної підтримки Українським культурним фондом, у загальній

кількості поданих проєктів», 2 «Частка реалізованих проєктів у загальній кількості тих, яким надано підтримку Українським культурним фондом у вигляді гранту» і 6 «Частка реалізованих проєктів у загальній кількості тих, яким надано підтримку Українського інституту книги у вигляді гранту» **не визначають якісних характеристик результатів, яких планується досягти.**

Крім того, **всупереч нормам абзацу п'ятого пункту 1 розділу I Правил Мінфіну 1098 в жодному з показників затрат, продукту, ефективності та якості не відображено даних щодо створення робочих місць у сфері культури, туризму та креативних індустрій в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності, що не відповідає завданню 1 бюджетної програми.**

При цьому для забезпечення виконання, зокрема, вказаного завдання (створення робочих місць) за напрямом 1 заплановано видатків на суму 590 000,0 тис. грн, або 59 відс. загальної суми за бюджетною програмою.

Відповідно до абзацу шостого пункту 10 розділу I Правил Мінфіну 1098 зміни до паспортів бюджетних програм уносяться протягом бюджетного періоду шляхом затвердження їх у новій редакції в порядку, установленому для складання паспортів бюджетних програм, у разі прийняття відповідних рішень щодо внесення змін до чинних порядків використання бюджетних коштів, які призводять до зміни інформації та показників, затверджених у паспортах бюджетних програм.

Згідно з абзацом третім пункту 11 розділу I Правил Мінфіну 1098 у випадках, визначених абзацом шостим пункту 10 цього розділу, головні розпорядники подають на погодження до Мінфіну проєкти паспортів бюджетних програм **протягом тижня після набрання чинності** відповідними нормативно-правовими актами щодо внесення змін до чинних порядків використання бюджетних коштів, які призводять до зміни інформації та показників, затверджених у паспортах бюджетних програм.

У зв'язку з прийняттям Постанови 1014 (набрала чинності 31 жовтня 2020 року), якою внесено зміни до пункту 9 Порядку 592, МКІП розроблено проєкт змін до паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320.

Встановлено, що **всупереч вимогам абзацу сьомого пункту 3 та абзацу третього пункту 11 розділу I Правил Мінфіну 1098 проєкт змін до паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на погодження Мінфіну подано Міністерством листом від 19.11.2020 № 14107/20.1 з порушенням встановленого строку на понад 2 тижні, що відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

У порушення вимог пункту 5 розділу I Правил Мінфіну 1098, проєкт змін до паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 погоджено Мінфіном⁵ з порушенням встановленого строку (10 днів з дня отримання) на майже 3 тижні.

⁵ Лист від 18.12.2020 за № 07030-10-5/39460

Наказом МКІП від 23.12.2020 № 2421 паспорт бюджетної програми викладено в новій редакції з уточненням окремих результативних показників відповідно до положень Постанови 1014.

На виконання вимог Мінфіну⁶ МКІП надано **пропозиції⁷ щодо економії коштів** за КПКВК 3801320 загалом на суму **222 222,0 тис. грн.**, за КЕКВ 2610 «Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)» – 131 224,1 тис. грн; КЕКВ 2282 «Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку» – 77 997,9 тис. грн; КЕКВ 3160 «Придбання землі та нематеріальних активів» – 13 000,0 тис. гривень.

Ці пропозиції в цілому не підтверджені детальними обґрунтуваннями.

Аналізом пропозицій, що надійшли від підприємств та установ, які належать до сфери управління МКІП, щодо економії коштів за КПКВК 3801320, які не будуть використані до кінця 2020 року, встановлено: **МКІП одноосібно ухвалювало рішення про обсяги зменшення видатків за бюджетною програмою без урахування пропозицій розпорядників нижчого рівня та одержувачів.**

Зокрема, встановлено **відсутність пропозицій з обґрунтуваннями/причинами скорочення видатків на суму 130 810,0 тис. грн (або 58,9 відс.):** 50 000,0 тис. грн (КЕКВ 2610) за напрямом 3, який взагалі виключено; 67 810,0 тис. грн (КЕКВ 2610), або на 69 відс., за напрямом 4; 13 000,0 тис. грн (КЕКВ 3160), або на 87 відс., за напрямом 5.

У зв'язку з прийняттям 23 грудня 2020 року Постанови 1305 (положення акта конкретизовано на сторінці 19 Звіту), в якій враховано пропозиції Міністерства щодо скорочення видатків за бюджетною програмою за КПКВК 3801320, МКІП розроблено проект змін до **паспорта бюджетної програми** та наказом від 31.12.2020 № 2461 затверджено його в новій редакції зі зменшеним обсягом бюджетних призначень/бюджетних асигнувань за загальним фондом у сумі 777 778,0 тис. грн (графа 3 таблиці 1) та внесенням відповідних змін до результативних показників затрат, продукту та ефективності, загальна кількість яких зменшилася на 8 показників до 31 (затрат – 9, продукту – 8, ефективності – 8, якості – 6).

Вказані вище недоліки паспорта бюджетної програми (у першій редакції) **не усунуено.**

Отже, зазначені в останній редакції паспорта бюджетної програми **цілі державної політики, мета і завдання (п'ять із шести, крім завдання 5) бюджетної програми, напрями (п'ять із шести, крім напрямку 6) й обсяги використання бюджетних коштів у загальній сумі 743 374,9 тис. грн та відповідні результативні показники (26 із 31) не відповідають напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним відповідно у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї**

⁶ Лист від 08.12.2020 № 35694/4.1-20

⁷ Листи від 09.12.2020 № 15052/20.1, від 10.12.2020 № 15135/20.5

постанови і Порядку 592, оскільки вони не пов'язані із здійсненням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, і по суті ідентифікуються як фінансова підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій.

Не підтверджуються детальними, точними й достовірними фінансово-економічними розрахунками (не проводилися Міністерством) обсяги використання на загальну суму 777 778,0 тис. грн і затрат коштів, вказані відповідно у пунктах 9 (граф 3 таблиці 1) і 11 паспорта бюджетної програми.

Аналіз звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на 2020 рік засвідчив **невиконання майже всіх показників, що засвідчує їх недостовірне планування Міністерством, незалежно від відповідності нормам статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункту 2 Порядку 302.**

Дані цього звіту щодо видатків у розрізі напрямів використання бюджетних коштів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Дані щодо видатків в розрізі напрямів використання бюджетних коштів за КПКВК 3801320 в 2020 році

тис. грн

Напрями використання	Затверджено паспортом	Касові видатки	Відхилення
1. Надання УКФ грантів інституційної підтримки юридичним особам усіх форм власності сфери культури, культурно-пізнавального (внутрішнього) туризму та тим особам, основний вид діяльності яких належить до креативних індустрій, для забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності, зумовлених надзвичайною ситуацією чи надзвичайним станом, або вжиття адміністративних та (або) медико-санітарних заходів (карантин)	580 996,6	518 259,3	-62 707,3
Пояснення причин відхилення: стислі терміни виконання етапів конкурсного відбору та короткі строки реалізації проектів обмежили грантоотримувачів у використанні коштів бюджетної програми в повному обсязі			
2. Надання УК грантів інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи	81 933,2	81 155,1	-778,1
Пояснення причин відхилення: за отриманням грантів інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи звернулася менша кількість суб'єктів, ніж передбачалось, що пояснюється обмеженими термінами реалізації гранту, обмеженням суми гранту тощо			
3. Надання Держкіно державної підтримки кінематографії у формі державної субсидії на розвиток кінопроекту	50 000,0	виключено	
4. Виробництво (створення) та розповсюдження телевізійних серіалів патріотичного спрямування	32 190,0	29 931,7	-2 258,3
Пояснення причин відхилення: економія бюджетних коштів, зумовлена фактичною вартістю виробництва (створення) та розповсюдження телевізійних серіалів патріотичного спрямування			
5. Розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини за культурних цінностей	2 000,0	1 858,2	-141,8
Пояснення причин відхилення: технічне обладнання для забезпечення розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей придбане за меншу ціну, ніж планувалось			

Продовження таблиці 2

Напрями використання	Затверджено паспортом	Касові видатки	Відхилення
6. Закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ за організацій, що належать до сфери управління МКІП, для запобігання ускладненню епідемічної ситуації внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	34 403,1	21 197,9	-13 205,2
Пояснення причин відхилення: окремі заклади культури, що належать до сфери управління МКІП, придбали засоби індивідуального захисту та гігієни за рахунок власних коштів			
7. Покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	46 285,1	28 100,5	-18 184,6
Пояснення причин відхилення: окремі заклади культури, що належать до сфери управління МКІП, витрати на оплату комунальних послуг, пожежну безпеку та охорону здійснили за рахунок власних коштів або рахунки були виставлені на меншу суму, ніж планувалося.			
Всього	777 778,0	680 502,7	-97 275,3

Отже, згідно з даними звіту про виконання паспорта бюджетної програми **659 304,8 тис. грн у системі МКІП витрачено на заходи (напрями 1, 2, 4, 5 і 7), що не відповідають** напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592. Ці видатки не пов'язані із здійсненням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, і по суті ідентифікуються як фінансова підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій.

Перевіркою достовірності зазначених у звіті про виконання паспорта бюджетної програми результативних показників, їх відповідності даним бухгалтерського обліку та бюджетної звітності встановлено ряд розбіжностей.

Внаслідок подання УІК головному розпоряднику недостовірної інформації⁸ щодо результативних показників, які характеризують виконання бюджетної програми, **МКІП викривлено дані звіту про виконання паспорта бюджетної програми. Зокрема:**

результативний показник затрат 6 «Кількість ставок (штатних одиниць) персоналу на підприємствах, установах і організаціях, що належать до сфери управління МКІП» завищено на 9,5 од., оскільки на 01.01.2021 чисельність працівників УІК згідно зі штатним розписом становила 55 од., кількість вакантних посад – 9,5 од., фактично зайнято – 45,5 одиниці (УІК вказано 55 од.)⁹;

результативні показники продукту: 6 «Кількість закуплених засобів індивідуального захисту та гігієни» занижено на 0,2 тис. од., оскільки згідно з даними меморіального ордеру № 6/6-авт УІК за листопад-грудень 2020 року кількість фактично закуплених засобів становила 9,2 тис. од. (УІК вказано 9,0 тис. од.); 7 «Кількість видавців, що отримали інституційну підтримку у

⁸ Лист від 25.01.2021 № 15-004/27

⁹ Лист УІК в адресу МКІП від 04.01.2021 № 15-004/2

формі грантів» завищено на 1 од., оскільки згідно з укладеними УІК договорами інституційну підтримку у формі гранту отримали 93 видавці (УІК вказано 94 од);

результативний показник ефективності 5 «Середній обсяг коштів, використаних на закупівлю засобів індивідуального захисту та гігієни для одного співробітника» занижено на 207,72 грн (УІК вказано 992,7 грн), згідно з даними бухгалтерського обліку УІК цей показник становить 1 200,42 грн (54 618,80 грн/45,5 од.);

результативний показник якості 2 «Частка реалізованих проєктів у загальній кількості тих, яким надано підтримку Українського інституту книги у вигляді гранту» завищено на 1 відс. (подано 100 відс.), оскільки згідно з укладеними договорами інституційну підтримку у формі гранту реалізували 93 видавці із 94, яким надано таку підтримку.

Зазначене свідчить про порушення МКІП вимог абзацу четвертого пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ, відповідно до яких головний розпорядник бюджетних коштів забезпечує підтвердження результативних показників бюджетних програм офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.

Включення недостовірних даних до звіту про виконання паспорта бюджетної програми згідно з пунктом 36 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.

Таким чином, внаслідок недієвого контролю керівництва МКІП та прогалин у системі внутрішнього контролю Міністерства, допущено численні порушення законодавства при формуванні та затвердженні паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на 2020 рік, внесенні змін до нього, а також складанні звіту про виконання цього паспорта.

Зазначене свідчить про формальне проведення МКІП оцінки ефективності бюджетної програми за КПКВК 3801320 (на виконання норм частини шостої статті 20 і пункту б¹ частини п'ятої статті 22 БКУ та Порядку здійснення оцінки ефективності бюджетних програм головними розпорядниками коштів державного бюджету, затвердженого наказом Мінфіну від 19 травня 2020 року № 223, зареєстрованого в Мін'юсті 09 липня 2020 року за № 646/34929).

2.2. Оцінка складання, затвердження та виконання кошторисів

МКІП надало пропозицію¹⁰ до Мінфіну щодо внесення змін до річного та помісячного розписів асигнувань державного бюджету за загальним фондом на 2020 рік з обсягом витрат 1 000 000,0 тис. гривень.

Довідку про зміни до річного розпису бюджету на 2020 рік за КПКВК 3801320 Мінфіном надіслано МКІП 10.09.2020¹¹ з обсягом витрат за загальним фондом 1 000 000,0 тис. грн (у тому числі за КЕКВ 2282 – 769 672,0 тис. грн;

¹⁰ Лист МКІП від 04.07.2020 № 9464/20.1

¹¹ Лист Мінфіну від 10.09.2020 № 965/2

КЕКВ 2610 – 215 3280,0 тис. грн; КЕКВ 3110 – 2 000,0 тис. грн; КЕКВ 3160 – 13 000,0 тис. грн).

Довідку про зміни до помісячного розпису асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету на 2020 рік за КПКВК 3801320 Мінфіном надіслано МКІП 10.09.2020¹² з обсягом видатків 1 000 000,0 тис. грн (вересень – 369 330,0 тис. грн; жовтень – 579 380,0 тис. грн; листопад – 51 290,0 тис. грн).

Кошторис та план асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету на 2020 рік МКІП за КПКВК 3801320 затверджено 14.09.2020 з обсягами асигнувань, які відповідають доведеним Мінфіном обсягам.

Враховуючи, що вказані вище документи сформовані з урахуванням визначених у Постанові 592 (у першій редакції) та Порядку 592 напрямів виділення і використання коштів Фонду та обсягів видатків, їх дані на загальну суму **952 000 тис. грн, або понад 95 відс. загального обсягу (напрями 1 – 5 і 7), не відповідають напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592, оскільки заплановані видатки не пов'язані із здійсненням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, і по суті ідентифікуються як фінансова підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій.**

При цьому заплановані видатки в сумі **952 000,0 тис. грн (напрями 1 – 5 і 7) всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 взагалі не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями, а на суму 48 000,0 тис. грн (напрямом 6) наявні розрахунки, які не підтверджені економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

Лімітні довідки затверджено 25.09.2020, якими МКІП доведено до розпорядників нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів частину асигнувань за бюджетною програмою за КПКВК 3801320 на 2020 рік за загальним фондом в обсязі **884 277,5 тис. грн¹³** (реєстр змін №№ 425, 426 від 25.09.2020 розподілу показників зведених кошторисів на 2020 рік) для складання кошторисів, планів асигнувань загального фонду бюджету, планів використання бюджетних коштів, помісячних планів використання бюджетних коштів. У розпорядженні головного розпорядника (МКІП) залишилось нерозподілених асигнувань у сумі **115 722,5 тис. гривень.**

¹² Лист Мінфіну від 10.09.2020 № 1055/2

¹³ З них: за напрямами 1 – 590 000,0 тис. грн.; 2 – 150 000,0 тис. грн; 3 – 50 000,0 тис. грн; 6 – 47 374,6 тис. грн; 7 – 46 902,9 тис. гривень.

Встановлено, що УКФ затверджено у кошторисі видатки загального фонду за бюджетною програмою за КПКВК 3801320 на 2020 рік на суму **590 156,5 тис. грн** за КЕКВ 2282, з них видатки на суму:

590 000,0 тис. грн (напряма 1) всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства;

156,5 тис. грн (напряма 6) хоча й підтверджені розрахунками показників, конкретизовані за видами та кількістю товарів із зазначенням вартості за одиницю, проте всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 не підтверджені економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.

Подібно УК затверджені у кошторисі видатки загального фонду за бюджетною програмою за КПКВК 3801320 на 2020 рік за КЕКВ 2282 на суму **150 000,0 тис. грн (напряма 2), які всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства; 54,8 тис. грн (напряма 6) підтверджені розрахунками показників, деталізовані за видами та кількістю товарів із зазначенням вартості за одиницю, проте всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 не підтверджені економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

Затверджені Держкіно у кошторисі видатки загального фонду за бюджетною програмою за КПКВК 3801320 на 2020 рік за КЕКВ 2610 на суму **50 000,0 тис. грн (напряма 3) всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

Аналізом показників кошторисів інших 97 підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, яким за бюджетною програмою за КПКВК 3801320 на 2020 рік затверджені кошторисом видатки загального фонду за КЕКВ 2282, КЕКВ 2610 на закупівлю засобів індивідуальною захисту та гігієни, встановлено, що видатки на суму **47 163,3 тис. грн (напряма 6) підтверджені розрахунками показників, деталізовані за видами та кількістю товарів із зазначенням вартості за одиницю, проте всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 не підтверджені економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

Таким чином, МКІП як головний розпорядник за бюджетною програмою за КПКВК 3801320 з порушенням вимог абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 (в редакції станом на 14.08.2020) допустило затвердження в кошторисах показників, які всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 взагалі не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями, загалом на суму **836902,9 тис. грн (напряма 1-5 і 7), а на суму**

47 374,6 тис. грн (напрям б) наявні розрахунки, які не підтверджені економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.

Крім того, **всупереч** нормам пункту 11 Порядку 592 п'ятьма установами (Національним музеєм народної архітектури та побуту, Державною бібліотекою України для юнацтва, Українським культурним фондом, Українським національним інформаційним агентством «Укрінформ», Державною спеціалізованою художньою школою-інтернатом I-III ступенів «Колегіум мистецтв у Опішні» імені В. Кричевського) до розрахунків показників кошторису за **КЕКВ 2282** включено придбання по 1 од. ультразвукової дезінфікуючої рамки ПД-1 за ціною **29,0 тис. грн** за одиницю на загальну суму **145,0 тис. грн**, хоча цим пунктом передбачено придбання лише медичних масок або респіраторів, захисних рукавичок, детергентів, паперових рушників, засобів для дезінфекції рук, поверхонь, приміщень.

На підставі звернень підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, зменшено обсяг затверджених асигнувань на суму **40 869,4 тис. грн** (реєстр змін № 559, 560 від 21.12.2020 розподілу показників зведених кошторисів на 2020 рік), з них за напрямами 6 – 25 363,3 тис. грн та 7 – 15 281,3 тис. грн (потреба частково оплачена за рахунок власних коштів).

У розпорядженні головного розпорядника (МКІП) залишилось нерозподілених асигнувань у сумі **156 591,9 тис. гривень**.

На 23.12.2020 (включно) відкрито асигнувань за бюджетною програмою за КПКВК 3801320 у розрізі розпорядників нижчого рівня і одержувачів бюджетних коштів загалом на суму 683 721,2 тис. грн, що становить **68,4 відс.** загального обсягу видатків (1 000 000,0 тис. грн).

У зв'язку з прийняттям 23 грудня 2020 року Постанови 1305 (її положення конкретизовано на сторінці 20 Звіту), згідно з якою скорочено до 777 778,0 тис. грн обсяг видатків за бюджетною програмою за КПКВК 3801320, довідками про зміни до кошторису на 2020 рік за КПКВК 3801320 внесено 29.12.2020 зміни до кошторису МКІП: ці обсяги загалом зменшено на суму 95 121,8 тис. грн (за КЕКВ 2282 – 897,7 тис. грн, КЕКВ 2610 – 81 224,1 тис. грн, КЕКВ 3160 – 13 000,0 тис. грн); Держкіно – на 50 000,0 тис. грн за КЕКВ 2610; УІК – на 68 066,8 тис. грн за КЕКВ 2282; УКФ – на 9 033,4 тис. грн за КЕКВ 2282.

Відповідні зміни внесено до плану асигнувань загального фонду бюджету.

Отже, в останніх редакціях цих документів заплановані **видатки в сумі 743 374,9 тис. грн (напрями 1, 2, 4, 5 і 7) всупереч** вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 **взагалі не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями, а на суму 34 403,1 тис. грн (напрям б) наявні розрахунки, які не підтверджені економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

Загалом протягом вересня-грудня 2020 року складено розподіли **відкритих асигнувань** у розрізі розпорядників нижчого рівня і одержувачів бюджетних коштів та кодів економічної класифікації видатків на суму

694 554,7 тис. грн, що становить **89,3 відс.** загального уточненого після зменшення обсягу видатків за бюджетною програмою (777 778,0 тис. грн), з них з 24 по 30 грудня 2020 року на суму 10 833,5 тис. гривень.

Відповідно до звіту про надходження та використання коштів загального фонду **касові видатки** становили **680 502,7 тис. грн**, або **87,5 відс.** затвердженого обсягу.

Дані щодо затвердження, надходження та касових видатків загального фонду державного бюджету за КПКВК 3801320 у 2020 році в розрізі КЕКВ наведено у таблиці 3.

Таблиця 3

Інформація про затвердження, надходження та касові видатки загального фонду державного бюджету за КПКВК 3801320 у 2020 році

тис. грн

Показники	КЕКВ	Затверджено	Надійшло коштів	Касові видатки
Окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	2282	691 674,1	618 514,6	618 514,6
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	2610	84 103,9	60 129,9	60 129,9
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	3110	2 000,0	1 858,2	1 858,2
Всього видатків		777 778,0	680 502,7	680 502,7

Згідно з даними звітів про надходження та використання коштів загального фонду Міністерством, УКФ, УІК та закладами культури, які перебувають у сфері управління МКІП, витрачено **659 304,8 тис. грн** на заходи (напрями 1, 2, 4, 5 і 7), що не відповідають напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним відповідно у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592, оскільки ці видатки не пов'язані із здійсненням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, і по суті ідентифікуються як фінансова підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій.

Найбільші суми видатків, що не відповідають напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, проведено таким розпорядниками: УКФ – 518 259,3 тис. грн; УІК – 81 155,1 тис. грн; МКІП – 31 789,9 тис. гривень.

На кінець бюджетного періоду не було використано відкритих бюджетних асигнувань у сумі **14 052,0 тис. грн** (за КЕКВ 2282 – 816,2 тис. грн; КЕКВ 2610 – 13 235,8 тис. грн). Крім того, списано з рахунка головного розпорядника коштів державного бюджету **83 223,3 тис. гривень.**

Отже, виділені асигнування в обсязі **97 275,3 тис. грн** не було використано, що поряд з відсутністю розрахунків та економічних обґрунтувань також доводить неналежне планування Міністерством

показників видатків, незалежно від їх відповідності напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592.

Також встановлено, що МКІП **всупереч** вимогам пункту 12 Порядку 302 та пункту 16 Порядку 592 МКІП не подавало щомісяця Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету та Мінфіну інформації про використання бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 3801320, що відповідно до пункту 40 частини першої статті 116 БКУ є **порушенням бюджетного законодавства**.

3. ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ЗА НАПРЯМАМИ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 3801320

Як доведено у підрозділі 1.1 розділу 1 та розділі 2 цього Звіту на заходи (напрями 1, 2, 4, 5 і 7), що не відповідають напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592, фактично витрачено з державного бюджету 659 304,8 тис. гривень.

Перевірку використання коштів Фонду відповідно до абзацу п'ятого пункту 1 Постанови 592 та підпункту 4 пункту 4 і пункту 9 Порядку 592 для виробництва (створення) та розповсюдження телевізійних серіалів патріотичного спрямування з метою підтримки створення суспільнозначущого аудіовізуального контенту суб'єктами кінематографії, створення нових можливостей для працевлаштування фахівців кіногалузі та підтримки галузі у зв'язку з обмежувальними заходами, введеними внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (**напряма 4**), було проведено Рахунковою палатою в межах аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на державну підтримку кінематографії та управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (пункт 57 Плану роботи Рахункової палати на 2021 рік). Звіт за результатами вказаного контрольного заходу затверджено рішенням Рахункової палати від 07.12.2021 № 32-6.

3.1. Оцінка використання Українським культурним фондом коштів Фонду для надання грантів інституційної підтримки у сфері культури, туризму та креативних індустрій

Відповідно до абзацу другого пункту 1 Постанови 592 (в остаточній редакції) (**напряма 1**) передбачено виділення МКІП 580 966,6 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі для надання УКФ грантів інституційної підтримки юридичним особам усіх форм власності сфери культури, культурно-пізнавального (внутрішнього) туризму та тим особам, основний вид діяльності яких належить до креативних індустрій, для забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць в умовах дії

запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності, зумовлених надзвичайною ситуацією чи надзвичайним станом, або життя адміністративних та (або) медико-санітарних заходів (карантин).

Окремі загальні положення щодо здійснення витрат за цим напрямом визначені у пункті 6 Порядку 592.

Водночас, як зазначено вище (стор. 21, 22 і 24):

1) у пункті 6 Порядку 592 всупереч нормам абзацу десятого частини сьомої статті 20 БКУ **не визначено критеріїв та умов відбору суб'єктів господарювання** для надання державної підтримки з бюджету за цим напрямом. При цьому абзацом п'ятим пункту 6 Порядку 592 **УКФ** уповноважено **власними нормативами** визначати типи та види витрат отримувачів грантів інституційної підтримки, що **не відповідає нормам Закону 1976**, який не передбачає таких повноважень Наглядової ради та Дирекції УКФ. **Незабезпечення дієвого контролю МКІП за змістом цих нормативів дало змогу УКФ визначати у порядках конкурсного відбору проектів УКФ, інструкціях УКФ для заявників, порядках контролю УКФ та типовій формі договору про надання гранту інституційної підтримки допустимими типами та видами витрат за рахунок грантів інституційної підтримки практично всі поточні витрати їх отримувачів;**

2) у пункті 2 Порядку 592 **не встановлено норми, що отримувачі грантів інституційної підтримки є одержувачами бюджетних коштів**, що є недотриманням норм пункту 38 частини першої статті 2 та абзацу першого частини шостої статті 22 БКУ, оскільки одержувачі грантів уповноважені на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою за КПКВК 3801320, та отримують на її виконання кошти бюджету.

Як наслідок, **МКІП не забезпечено:**

включення отримувачів грантів інституційної підтримки до мережі розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів відповідно до абзацу третього частини третьої статті 10 БКУ та Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів, затвердженого наказом Мінфіну від 22.12.2011 № 1691, зареєстрованим у Мін'юсті 12.01.2012 за № 33/20346;

використання ними бюджетних коштів на підставі планів використання бюджетних коштів (абзац перший частини шостої статті 22 БКУ та абзац перший пункту 9 Порядку 228), які затверджуються керівниками одержувачів за погодженням з розпорядниками, через яких вони отримують бюджетні кошти (абзац перший пункту 34 Порядку 228);

здійснення ними платежів з **рахунків, відкритих в установленому порядку в органах Казначейства** (абзац одинадцятий пункту 9 Порядку 228).

Таким чином, перераховані УКФ грантоотримувачам кошти Фонду втрачали статус бюджетних та **выводились із системи казначейського обслуговування і бюджетного контролю**.

Всього за таких обставин УКФ за 583 укладеними договорами про надання грантів інституційної підтримки профінансовано **518 259,3 тис. гривень**.

Виведення грантоотримувачів з бюджетного процесу дало змогу УКФ при відборі грантоотримувачів **уникнути дотримання критеріїв визначення одержувачів бюджетних коштів, встановлених у пункті 9 Порядку 228, насамперед таких, як:**

досвід роботи за відповідним профілем не менше двох років та відповідна кваліфікація;

виробничий потенціал і показники виробничої діяльності;

бездефіцитний фінансовий план на поточний рік;

незбиткова діяльність за останні два роки.

Також УКФ не передбачив в інструкціях УКФ для заявників вимогу надавати підтвердження отримання доходу від діяльності за основним кодом виду економічної діяльності (далі – КВЕД). Як наслідок, **підтвердження провадження заявниками діяльності, яка належить до сфери культури, туризму або сфери креативних індустрій, немає.**

Отже, **ключові показники для надання грантів саме з метою забезпечення стабільної діяльності та розвитку їх отримувачів, визначеною в абзаці другому частини третьої статті 3 Закону 1976, не враховувалися.**

Так, невстановлення в регламентних документах УКФ вимог щодо результатів фінансової діяльності грантоотримувачів у попередніх періодах призвело до участі у **конкурсному відборі заявників, які взагалі не отримували доходу в 2019 році.**

Всього встановлено **99 випадків укладання УКФ договорів з юридичними особами та фізичними особами-підприємцями, які не отримували надходжень в 2019 році** (у тому числі 59 договорів укладено з грантоотримувачами, які взагалі не провадили господарської діяльності в цей період), за цими договорами грантоотримувачам перераховано **57 531,59 тис. грн** за рахунок коштів Фонду.

Крім того, 26 грантоотримувачів до участі у конкурсному відборі на отримання від УКФ грантів інституційної підтримки (2019–2020 роки) **змінили свій основний КВЕД.** Це свідчить про **наявність ризику неналежності їх постійної діяльності до сфери культури, туризму або креативних індустрій.**

Відповідно до абзацу другого пункту 1 Постанови 592 та завдання 1 бюджетної програми за КПКВК 3801320 створення робочих місць є однією з цілей, що має бути досягнута за результатами надання УКФ грантів інституційної підтримки.

Для аналізу виконання цього завдання Рахунковою палатою надіслано до ДПСУ лист про надання показників господарської діяльності отримувачів грантів інституційної підтримки. Аналізом наданої ДПСУ інформації встановлено таке.

На 31.12.2019 загальна кількість застрахованих осіб у звітному періоді, яким грантоотримувачами нараховано заробітну плату, становила 36 309 осіб. За результатами 2020 року загальна кількість застрахованих осіб, яким грантоотримувачами нараховано заробітну плату, **зменшилась на 3 512 особи** (або 9,7 відс.) та становила 32 797 осіб. У 2021 році **тенденція до зменшення**

штатних працівників грантоотримувачів **не змінилася**: їх кількість зменшилась на 2 283 особи (або 7,0 відс.) порівняно з 2020 роком та становила 30 514 осіб.

Таким чином, **мети надання УКФ грантів інституційної підтримки**, визначеної в абзаці сьомому частини другої (забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць) та частині третій (забезпечення стабільної діяльності та розвитку) статті 3 Закону 1976, **не досягнуто** та **не реалізовано** одного з головних завдань бюджетної програми – створення робочих місць юридичними особами усіх форм власності, оскільки протягом 2020–2021 років кількість працівників грантоотримувачів зменшилась з 36 309 осіб до 30 514 осіб, або на 16 відсотків.

За цим напрямом нерезультативно витрачено з державного бюджету 518 259,3 тис. гривень.

Зазначене та прогалини у законодавстві, вказані в розділі 1 цього Звіту, свідчать, що запроваджена система інституційної підтримки виявилася по суті механізмом поповнення обігових коштів та короткострокового утримання недержавних суб'єктів господарювання, обраних УКФ за певними кодами видів економічної діяльності.

Порядками конкурсного відбору проєктів УКФ визначено, серед іншого, процедуру, етапи проведення конкурсного відбору, загальні критерії відбору та умови фінансової підтримки проєктів УКФ.

Перший етап конкурсу передбачає технічний відбір проєктів щодо відповідності поданих на конкурс аплікаційних пакетів критеріям технічного відбору і проводиться працівниками УКФ. Аплікаційний пакет, що не відповідає хоча б одному із критеріїв технічного відбору, не допускається до другого етапу конкурсного відбору.

Для проведення конкурсного відбору проєктів УКФ використовував СУП УКФ, що є окремим модулем його вебсайта.

Нормативні документи, які б регламентували функціонування СУП УКФ не розроблені, що не дає змоги забезпечити належний контроль за неупередженістю конкурсного відбору проєктів і може призводити до зловживань.

Вибірковий аналіз стану проходження технічного відбору поданих заявниками 220 аплікаційних пакетів документів засвідчив допущення співробітниками УКФ порушень при погодженні заявки у частині послідовності процесу.

Так, по 121 заявці працівник проєктного відділу УКФ здійснював валідацію заявки, а працівник експертного відділу УКФ розподіляв експертів для заявки **раніше, ніж заявник завершив її заповнення**, у тому числі у 79 випадках валідація заявки та розподіл експертів здійснювалися **взагалі до початку заповнення заявки замовником**.

Також встановлено **невідповідність окремих аплікаційних пакетів**, що надсилались до УКФ заявниками для участі у конкурсному відборі для отримання грантів інституційної підтримки, **вимогам інструкцій УКФ для заявників**. Такі пакети **всупереч** вимогам пункту 6.1 порядків конкурсного

відбору проєктів УКФ не були відхилені на етапі технічного відбору, який здійснювався працівниками УКФ.

У результаті **УКФ укладено договори про надання грантів інституційної підтримки із 76 заявниками, аплікаційні пакети яких не відповідали критеріям технічного відбору** щодо основного КВЕДу заявника та реєстрації на території України до 01.01.2019.

Як наслідок, за цими договорами **УКФ неправомірно використано бюджетні кошти на загальну суму 39 531,9 тис. грн, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.**

Встановлено, що **201 договір укладено УКФ з фізичними особами-підприємцями всупереч нормам абзацу сьомого частини другої та частини третьої статті 3 Закону 1976 із змінами, внесеними Законом 692¹⁴, абзацу другого пункту 1 Постанови 592 та підпункту 1 пункту 4 і абзацу другого пункту 6 Порядку 592** (детально про ці норми зазначено на сторінках 23 і 24 Звіту).

За цими договорами **УКФ використано 86 004,1 тис. грн, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.**

Вибірковим аналізом договорів про надання гранту інституційної підтримки, кошторисів проєкту інституційної підтримки, звітів про надходження та використання коштів для реалізації проєкту інституційної підтримки (фінансовий звіт), звітів незалежного аудитора за 29 договорами про надання гранту інституційної підтримки (20 відс. перевірених) **встановлено, що витрати на загальну суму 2 156,1 тис. грн є недопустимими¹⁵ та не можуть здійснюватись за рахунок коштів гранту інституційної підтримки.**

Із загальної суми встановлених витрат, які є недопустимими та не можуть здійснюватись за рахунок коштів гранту інституційної підтримки, станом на дату проведення аудиту на розрахунковий рахунок УКФ повернено лише 247,0 тис. грн за 16 договорами про надання гранту інституційної підтримки.

За 13 договорами, за якими встановлено витрати в сумі 2 046,1 тис. грн, які є недопустимими та не можуть здійснюватись за рахунок коштів гранту інституційної підтримки, кошти на розрахунковий рахунок УКФ не повернено; лише за 4 договорами відділом правового забезпечення УКФ складено позовні заяви на суму 572,2 тис. грн: у 2022 році – 2 (15.08.2022, 16.09.2022); у 2023 році – 2 (10.03.2023, 17.03.2023).

Таким чином, внаслідок незабезпечення належного контролю з боку посадових осіб УКФ, грантоотримувачами у 2020 році всупереч

¹⁴ У редакції Закону 692 яка діяла до 07.10.2022

¹⁵ Відповідно до підпункту 5.2.3 Порядки контролю УКФ

регламентних документів УКФ здійснено та не відшкодовано 2 046,1 тис. грн витрат, які є недопустимими та не можуть здійснюватись за рахунок коштів гранту інституційної підтримки.

3.2. Оцінка використання Українським інститутом книги коштів Фонду для надання грантів інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи

Відповідно до абзацу третього пункту 1 Постанови 592 (в остаточній редакції) (**напрям 2**) передбачалось виділення МКІП 81933,2 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі для надання УІК грантів інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи.

Абзацом другим пункту 7 Порядку 592 визначено, що **Порядок** надання інституційної підтримки у формі грантів суб'єктам видавничої справи за рахунок бюджетних коштів **затверджується МКІП** за погодженням з Мінфіном.

Згідно з пунктом 7 Порядку МКІП 2203 для отримання гранту видавці, які відповідають вимогам, визначеним у пункті 4 цього Порядку, подають до УІК за визначеною додатком 1 до цього Порядку формою заявку, підписану уповноваженою особою видавця, до якої додаються:

засвідчена уповноваженою особою видавця копія свідоцтва про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції;

редакційний план (перелік запланованих до випуску видань) на 2020 рік, із зазначенням невиданої книжкової продукції станом на дату подання заявки;

список книжкових видань, виданих державною мовою накладом не менше 300 примірників кожне протягом 2019 року (без урахування нормативно-практичних, офіційних, інформаційних, бібліографічних, рекламних видань, каталогів, буклетів; а також навчальних, методичних та інших видань, виданих за державним замовленням та/або за рахунок коштів державного чи місцевого бюджетів, наклад яких для вільного продажу становить менше 300 примірників), за формою згідно з додатком 2 до цього Порядку та копії сторінок з вихідними відомостями кожного такого книжкового видання (титульна сторінка та її зворот, технічна сторінка);

розрахунок потреби в коштах інституційної підтримки у формі гранту за формою згідно з додатком 3 до цього Порядку.

Визначена у додатку 1 до Порядку МКІП 2203 форма заявки суб'єкта видавничої справи (видавця) для отримання інституційної підтримки передбачає надання інформації про результативні показники, що характеризують діяльність видавця, зокрема фінансові показники, а саме: доходи згідно з бухгалтерською звітністю; витрати згідно з бухгалтерською звітністю; прострочена кредиторська заборгованість станом на кінець звітного періоду; дебіторська заборгованість станом на кінець звітного періоду тощо. Водночас Порядок МКІП 2203 не містить вимог про подання суб'єктами видавничої справи разом із заявками завірених копій фінансової та бухгалтерської звітності для підтвердження інформації, наведеної в цих заявках. Як наслідок, **УІК не має підтвердження достовірності інформації**

щодо результатів фінансово-господарської діяльності заявників, зазначеної в їх заявках.

Відповідно до пункту 9 Порядку МКІП 2203 УІК здійснює опрацювання отриманих заявок видавців і проводить їх перевірку на відповідність вимогам цього Порядку.

Пунктом 11 Порядку МКІП 2203 передбачено, що УІК за результатами опрацювання заявок, включених до переліку заявок на отримання інституційної підтримки, які відповідають вимогам цього Порядку, визначає граничну суму гранту згідно з пунктом 10 цього Порядку та готує висновок щодо рекомендованої суми гранту за кожною заявою.

Враховуючи протокол засідання (в режимі відеоконференції) Наглядової ради УІК від 26.11. 2020 № 7 (відповідно до якого 5 із 7 членів Наглядової ради УІК ухвалили рішення про надання інституційної підтримки на підставі висновку УІК), УІК наказом від 27.11.2020 №114-од «Про затвердження переліку видавців, яким надається інституційна підтримка у формі грантів» затверджено перелік в кількості 97 видавців, яким надається інституційна підтримка загалом на 81 933 137,0 гривень.

Під час укладання договорів про надання інституційної підтримки у формі гранту, 3 видавці відмовилися від отримання грантів, крім того один договір було розірвано.

У зв'язку із стислими термінами реалізації договорів про надання грантів інституційної підтримки, спричиненими тривалим процесом розробки та затвердження Порядку МКІП 2203 та видання Наказу МКІП 2292, договори між УІК та грантоотримувачами укладались в період з 07 по 11 грудня 2020 року, або за два тижні до граничного терміну подання звітів про використання коштів гранту інституційної підтримки (25 грудня 2020 року).

У результаті за 93 договорами (відповідають Типовій формі договору про надання інституційної підтримки у формі гранту, затвердженій наказом МКІП 2292) УІК надано за рахунок коштів Фонду грантів інституційної підтримки на загальну суму **81 155,1 тис. гривень.**

Встановлено, що **всупереч нормам абзацу шостого пункту 4 Порядку МКІП 2203 14 заявників не надали до УІК підтвердження** видання протягом 2019 року не менш як 3 найменувань книжкових видань державною мовою накладом не менше 300 примірників кожне.

Незважаючи на ненадання такої інформації, УІК **всупереч вимогам абзацу шостого пункту 9 Порядку МКІП 2203 не відмовив у розгляді цих заявок та включив їх до переліку заявок на отримання інституційної підтримки як такі, що відповідають вимогам цього Порядку.**

У результаті із цими заявниками укладено договори про надання інституційної підтримки у формі грантів та перераховано їм **5 220 832,0 грн, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.**

Кошти гранту можуть бути використані видавцем на оплату прямих

витрат, безпосередньо пов'язаних з виданням книжкової продукції державною мовою (авторська винагорода та/або придбання прав на використання об'єкта права інтелектуальної власності, підготовка оригінал-макета, витрати на друк та витратні матеріали, пов'язані з друком, у тому числі витрати на виготовлення електронних книг та аудіокниг) (пункт 8 Порядку МКІП 2203).

Аналізом 11 договорів встановлено, що найбільшу питому вагу у структурі витрат становили витрати на друк – 22 414,6 тис. грн, або 49,3 відс., та витратні матеріали, пов'язані з друком, – 21 153,6 тис. грн, або 46,5 відс.; інші витрати: підготовка оригінал-макета – 1 095,9 тис. грн, або 2,4 відс.; авторська винагорода – 365,8 тис. грн, або 0,8 відс.; придбання прав на використання об'єкта права інтелектуальної власності – 335,5 тис. грн, або 0,8 відс.; витрати на виготовлення аудіокниг – 67,0 тис. грн, або 0,14 відс.; витрати на виготовлення електронних книг – 29,9 тис. грн, або 0,06 відсотка.

На виконання пункту 15 Порядку МКІП 2203 грантоотримувачі для підтвердження використання коштів гранту за цільовим призначенням разом із звітами надавали копії первинних документів, а саме: договори, укладені грантоотримувачами з типографіями, про надання поліграфічних послуг з виготовлення книг; акти прийому-передачі готової продукції; рахунки на оплату; копії сторінок з вихідними відомостями книжкового видання.

Як зазначено на сторінці 26 Звіту, **Порядок МКІП 2203 та Типова форма договору про надання інституційної підтримки у формі гранту, затверджена наказом МКІП 2292, не містять норм щодо:**

надсилання суб'єктами видавничої справи до УІК зразків книжкової продукції для підтвердження виконання договорів, а також підтвердження передачі обов'язкового примірника видання, зокрема, до Книжкової палати України. Як наслідок, в УІК немає підтвердження фактичного видання книжкової продукції, зазначеної у звітах грантоотримувачів;

здійснення безпосередньо УІК контролю/моніторингу за виконанням грантоотримувачами своїх договірних зобов'язань.

Цих же вимог не містять й укладені УІК договори з грантоотримувачами.

Отже, МКІП як головним розпорядником бюджетних коштів **не забезпечено створення дієвого механізму контролю за ефективністю та результативністю використання бюджетних коштів** для надання інституційної підтримки у формі грантів суб'єктам видавничої справи.

Як наслідок, кошти Фонду на загальну суму 81 155,1 тис. грн витрачені грантоотримувачами без контролю УІК.

Перевіркою достовірності інформації про використання бюджетних коштів за КПКВК 3801320 у 2020 році, поданої УІК до МКІП, її відповідності даним бухгалтерського обліку та бюджетної звітності **встановлено ряд розбіжностей.** Зокрема:

заплановані результативні показники затрат «Кількість суб'єктів видавничої справи, яким надаватимуться гранти інституційної підтримки» та продукту «Кількість видавців, що отримали інституційну підтримку у формі грантів» занижено на 12 од. (94 од.), паспортом бюджетної програми ці

показники визначено в кількості 106 од.;

запланований результативний показник ефективності «Середній розмір гранту, наданого суб'єктам виробничої справи» завищено на 98,7 тис. грн (871,6 тис. грн), паспортом бюджетної програми цей показник визначено в сумі 772,9 тис. грн;

суму касових видатків за напрямом використання бюджетних коштів «Надання Українським інститутом книги грантів інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи» завищено на 0,2 тис. грн (81 155,3 тис. грн), згідно з даними бухгалтерського обліку та звіту про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д) касові видатки за зазначеним напрямом становлять 81 155,1 тис. гривень;

суму надходження за напрямом використання бюджетних коштів «Закупівля засобів індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства культури та інформаційної політики, для запобігання ускладненню епідемічної ситуації внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» завищено на 0,2 тис. грн (54,8 тис. грн), згідно з даними бухгалтерського обліку та звіту про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д) касові видатки за цим напрямом становлять 54,6 тис. гривень.

Крім того, в інформації УІК не надано детальних пояснень причин розбіжностей між плановими і фактичним показниками на запит МКІП від 20.01.2021 № 474/20.1.

Таким чином, внаслідок подання УІК головному розпорядникові недостовірної інформації в розрізі напрямів використання бюджетних коштів та результативних показників, що характеризують виконання бюджетної програми, МКІП викривлено дані звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на 2020 рік.

3.3. Оцінка використання Міністерством культури та інформаційної політики України коштів Фонду для розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей

Відповідно до абзацу шостого пункту 1 Постанови 592 (у першій редакції) (напряму 5) передбачалось виділення МКІП 15 000,0 тис. грн (видатки розвитку) на безповоротній основі для **розроблення електронного інформаційного ресурсу** культурної спадщини та культурних цінностей з метою забезпечення дистанційного доступу населення до оцифрованих об'єктів нерухомої культурної спадщини, а також культурних цінностей державної частини Музейного фонду України, у зв'язку з обмежувальними заходами, введеними внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Підпунктом 5 пункту 4 Порядку 592 визначено, що бюджетні кошти, отримані розпорядниками бюджетних коштів належного рівня, **використовуються виключно для розроблення електронного інформаційного ресурсу** культурної спадщини та культурних цінностей.

Натомість у пункті 10 Порядку 592 зазначено, що за рахунок бюджетних

коштів, передбачених за напрямом, визначеним підпунктом 5 пункту 4 цього Порядку, здійснюються витрати на оплату послуг з розроблення необхідних технічних завдань, придбання програмного забезпечення та програмних продуктів, **придбання технічного обладнання** для збереження даних із дотриманням вимог законодавства про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах.

Як вже було зазначено на сторінці 22 Звіту, **положення пункту 10 Порядку 592** щодо використання бюджетних коштів на придбання **технічного обладнання** для збереження даних суперечать **нормам абзацу шостого пункту 1 Постанови 592 і підпункту 5 пункту 4 Порядку 592:** за цим напрямом кошти спрямовуються **виключно для розроблення електронного інформаційного ресурсу.**

Відповідно до паспорта бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 3801320, затвердженого наказом МКІП від 24.09.2020 № 2136, за напрямом **«Розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини за культурних цінностей»** планувались витрати в сумі 15 000,0 тис. грн, у тому числі на:

розробку технічного завдання до модуля електронного інформаційного ресурсу – 11 700,0 тис. грн;

придбання технічного обладнання для збереження даних із дотриманням вимог законодавства про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах культурної спадщини та культурних цінностей «Музейний модуль» – 2 000,0 тис. грн;

розробку технічного завдання до модуля електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей «Нерухома культурна спадщина» – 1 000,0 тис. грн;

розробку технічного завдання на облаштування серверної кімнати – 300,0 тис. гривень.

Постановою 1318 внесено зміни до абзацу шостого пункту 1 Постанови 592 та зменшено обсяг коштів, передбачених МКІП для розроблення **електронного інформаційного ресурсу**, до 2 000,0 тис. гривень.

Наказом МКІП від 31.12.2020 № 2461 внесено зміни до паспорта бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 3801320, обсяг витрат за напрямом використання коштів «Розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей» зменшено до 2 000,0 тис. гривень.

Зменшення обсягу коштів за цим напрямом є наслідком відмови МКІП від проведення закупівель щодо:

розробки технічного завдання до модуля електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей «Музейний модуль»;

розробки технічного завдання до модуля електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей «Нерухома культурна спадщина»;

розробки технічного завдання на облаштування серверної кімнати.

Отже, **виключено** обидва напрями, які стосувалися **розробки інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей** з метою забезпечення дистанційного доступу населення до оцифрованих об'єктів

нерухомої культурної спадщини, а також культурних цінностей державної частини Музейного фонду України (розробка технічного завдання до модуля електронного інформаційного ресурсу та розробка технічного завдання до модуля електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей «Нерухома культурна спадщина»).

На запит щодо пояснення причин відмови від проведення в 2020 році відповідних закупівель директором Департаменту культурної спадщини Міністерства повідомлено, що в департаменті немає документів про використання коштів державного бюджету, виділених з Фонду.

Встановлено, що за результатами проведеного МКІП тендера укладено договір від 30.12.2020 № 12/1010/15 з ТОВ «Е-ЛАЙТ», згідно з яким закуплено серверне обладнання на загальну суму **1 858,2 тис. гривень**.

На запит щодо напрямів фактичного використання придбаного серверного обладнання надано службову записку директора Департаменту підтримки та координації інформаційних технологій Міністерства від 07.04.2023 № 246/16/42-23, в якій зазначено, що: «станом на 17.04.2023 на серверному обладнанні МКІП, зокрема на кластері в Proxmox VE, що функціонує на групі з серверів Dell EMC PowerEdge 540 та системі зберігання інформації EMC ME4024 Storage array (інвентарний номер 1014000426) розгорнуто: прототип електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини і культурних цінностей у вигляді порталу «Культурна спадщина України»; програмне забезпечення прототипу державного реєстру нерухомих пам'яток України; програмне забезпечення Декларування нерухомих об'єктів культурної спадщини».

Постановою 121 затверджено **перелік обов'язкових етапів робіт** під час проєктування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації, який включає:

- визначення потреби у засобах інформатизації та вивчення питання щодо можливості їх модернізації для забезпечення виконання необхідних функцій;
- розроблення техніко-економічного обґрунтування створення або модернізації засобів інформатизації;
- обґрунтування необхідності використання особистих немайнових та (або) майнових прав інтелектуальної власності на засоби інформатизації;
- розроблення технічного завдання на створення або модернізацію засобів інформатизації;
- розроблення технічного та робочого або техноробочого проєкту створення чи модернізації засобів інформатизації;
- проведення навчання фахівців для забезпечення функціонування засобів інформатизації;
- виконання пусконаладжувальних робіт;
- проведення випробувань створених або модернізованих засобів інформатизації;
- введення засобів інформатизації в експлуатацію;
- виконання робіт з обслуговування засобів інформатизації відповідно до гарантійних зобов'язань;
- післягарантійне обслуговування засобів інформатизації.

Аудитом встановлено, що МКІП не виконано жодного етапу з переліку обов'язкових етапів робіт, необхідних для розроблення і впровадження електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей.

Відповідно до пункту 3 Постанови 121 **бюджетне фінансування** проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації для цілей інформатизації діяльності органів виконавчої влади здійснюється лише за умови виконання обов'язкових етапів робіт.

Таким чином, МКІП використано 1 858,2 тис. грн з державного бюджету всупереч нормам абзацу шостого пункту 1 Постанови 592, підпункту 5 пункту 4 Порядку 592 та пункту 3 Постанови 121, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пунктів 24 і 40 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також ознаки кримінального правопорушення.

Як наслідок, електронний інформаційний ресурс культурної спадщини та культурних цінностей не розроблений, придбане серверне обладнання за призначенням не використовується.

3.4. Оцінка використання коштів Фонду для закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства культури та інформаційної політики України

Відповідно до абзацу сьомого пункту 1 Постанови 592 (у першій редакції) (напря́м 6) передбачалось виділення МКІП 48 000,0 тис. грн (видатки споживання) на безповоротній основі для закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, для запобігання ускладненню епідемічної ситуації внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Постановою 1305 вказану суму зменшено до 34 403,1 тис. гривень.

Всього на закупівлю засобів індивідуального захисту та гігієни підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, для запобігання ускладненню епідемічної ситуації внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, витрачено 21 197,9 тис. грн коштів Фонду.

Наказом МКІП 2063 затверджено Перелік підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, які отримують бюджетні кошти, передбачені для закупівлі засобів індивідуального захисту та гігієни. Всього до переліку включено 101 заклад. Наказом МКІП від 08.12.2020 № 2367 внесено зміни до Наказу МКІП 2063, якими цей перелік доповнено ще двома закладами, що належать до сфери управління МКІП.

Відповідно до абзацу шостого пункту 2 Порядку 592 *розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня* за напрямом, визначеним підпунктом 6 пункту 4 цього Порядку (закупівля засобів індивідуального захисту та гігієни), є підприємства, установи та організації, які належать до сфери управління

Міністерства.

Встановлено, що згідно з мережею розпорядників та одержувачів коштів державного бюджету МКІП у 2020 році із 89 підприємств, установ та організацій, які належали до сфери управління Міністерства та фактично отримували кошти за КПКВК 3801320, 30 мали статус *одержувачів бюджетних коштів*, що **не враховано в пункті 2 Порядку 592**.

Згідно з пунктом 11 Порядку 592 за рахунок бюджетних коштів, передбачених за напрямом, визначеним підпунктом 6 пункту 4 цього Порядку, здійснюються витрати на закупівлю медичних масок або респіраторів, захисних рукавичок, детергентів, паперових рушників, засобів для дезінфекції рук, поверхонь, приміщень з метою покриття потреби підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МКІП, для запобігання ускладненню епідемічної ситуації внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

3.5 Оцінка використання коштів Фонду для покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів, та власних надходжень закладами культури, які перебувають у сфері управління Міністерства культури та інформаційної політики України, у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

Відповідно до абзацу восьмого пункту 1 Постанови 592 (в останній редакції) (**напрям 7**) передбачалось виділення МКІП 46 285,1 тис. грн на безповоротній основі для покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: на оплату комунальних послуг (28 000 тис грн, з яких 750,2 тис. грн – для бюджетних установ), пожежну безпеку та охорону у закладах культури, які перебувають у сфері управління МКІП.

Підпунктом 7 пункту 4 Порядку 592 визначено, що **бюджетні кошти використовуються виключно для покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень** у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Наказом МКІП 2063 затверджено Перелік закладів культури, які отримують бюджетні кошти, передбачені на покриття витрат, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, до якого включено 48 закладів.

Загалом на покриття витрат закладів культури, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, витрачено **28 100,5 тис. гривень**.

Із 48 закладів культури, включених МКІП до переліку, фактично кошти Фонду отримали 34 заклади.

Під час аудиту по окремих закладах культури проаналізовано заплановані обсяги власних надходжень та спеціального фонду на початок звітної періоду (зміни не вносилися) та обсяги фактичних доходів/власних надходжень на

кінець звітної періоду.

Встановлено випадки спрямування Міністерством коштів Фонду окремим закладам культури, в яких фактичні доходи/власні надходження перевищували планові показники або обсяги покриття витрат перевищували суми недоотриманих ними доходів/власних надходжень (табл. 4).

Таблиця 4

Дані про спрямування Міністерством коштів Фонду окремим закладам культури

Найменування закладів	Плановий обсяг власних надходжень/ спеціального фонду на 2020 рік	Фактичний обсяг власних надходжень/ спеціального фонду у 2020 році	Обсяг перевищення(+) / недоотримання(-) доходів / власних надходжень	Отримано коштів Фонду	тис. грн
					Отримано за відсутності недоотримання доходів / власних надходжень або понад їх обсяги
1. Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури	14 233,7	27 862,2	+13 628,5	1 313,8	1 313,8
2. Одеська середня спеціалізована музична школа-інтернат імені професора П.С. Столярського	61,2	98,8	+37,6	791,8	791,8
3. Національний музей-заповідник українського гончарства	1 559,1	1 709,9	+150,8	4,4	4,4
4. Національний музей Тараса Шевченка	751,4	679,3	-72,1	159,2	87,1
5. Національна історична бібліотека України	23,9	21,2	-2,7	46,4	43,7
6. Державна спеціалізована художня школа-інтернат I-III ступенів «Колегіум мистецтв у Опішні» імені Василя Кричевського	80,4	74,6	-5,8	34,0	28,2
Всього	x	x	x	x	2 269,0

Так, фактичні доходи/власні надходження Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, Одеської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені професора П. С. Столярського та Національного музею-заповідника українського гончарства перевищували заплановані показники, але, незважаючи на це, зазначені заклади отримали кошти Фонду на загальну суму **2 110,0 тис. гривень**.

Національний музей Тараса Шевченка, Національна історична бібліотека України та Державна спеціалізована художня школа-інтернат I-III ступенів «Колегіум мистецтв у Опішні» імені Василя Кричевського отримали коштів Фонду понад обсяги недоотримання ними доходів/власних надходжень загалом на **159 тис. гривень**.

Таким чином, Міністерством всупереч нормам абзацу восьмого пункту 1 Постанови 592 та підпункту 7 пункту 4 Порядку 592 спрямовано **2 269,0 тис. грн коштів державного бюджету, передбачених для покриття**

витрат, пов'язаних з втратою доходів та власних надходжень, 6-ти закладам культури, в яких фактичні доходи/власні надходження перевищували планові показники або обсяги покриття витрат перевищували суми недоотриманих ними доходів/власних надходжень, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.

4. ОЦІНКА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В МІНІСТЕРСТВІ КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ЗА ВИТРАЧАННЯМ КОШТІВ ЗА КПКВК 3801230

Виявлені та зафіксовані в цьому Звіті порушення бюджетного законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу (при ініціюванні МКІП прийняття Постанови 592; формуванні та затвердженні паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на 2020 рік; складанні кошторисів Міністерством, УКФ, УІК та закладами культури, які перебувають у сфері управління МКІП; витрачання коштів Фонду) засвідчують недієвість внутрішнього контролю в Міністерстві з питань цільового та ефективного використання коштів державного бюджету, що вказує на незабезпечення виконання вимог частини третьої статті 26 БКУ.

Законом про Державний бюджет на 2020 рік МКІП визначено головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетною програмою КПКВК 3801320.

Враховуючи зазначене, відповідно до частини третьої статті 26 БКУ МКІП як головний розпорядник коштів державного бюджету в особі керівника зобов'язано організувати внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечувати їх здійснення у Міністерстві і в установах та організаціях, що належать до сфери його управління.

Здійснення МКІП як головним розпорядником бюджетних коштів контролю за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів передбачено також нормами пункту 9 частини п'ятої статті 22 БКУ.

Відповідно до статті 111 БКУ затверджено Методичні рекомендації Мінфіну 995 та рекомендовано розпорядникам бюджетних коштів керуватися ними при організації внутрішнього контролю. При цьому згідно з Методичними рекомендаціями Мінфіну 995 внутрішнім контролем мають охоплюватися питання планування діяльності установи, управління бюджетними коштами, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової і бюджетної звітності, забезпечення захисту активів від втрат, цільового і ефективного використання бюджетних коштів та інші питання, що не обмежуються лише фінансовими аспектами діяльності установи (за термінологією Європейського Союзу – фінансове управління і контроль).

Один із головних базових принципів внутрішнього контролю – чітке розмежування внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю (абзац сьомий пункту 3 Основних засад внутрішнього контролю).

Положення про управління внутрішнього аудиту Міністерства культури та інформаційної політики України затверджене наказом МКІП від 07.05.2020 № 1720. Відповідно до пунктів 1, 2 розділу II цього Положення одним з основних завдань підрозділу є надання Міністру об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо функціонування системи внутрішнього контролю та її вдосконалення, підрозділ: також згідно з покладеними завданнями проводить оцінку ефективності функціонування системи внутрішнього контролю.

Аудитом встановлено, що відповідно до статті 26 БКУ, Методичних рекомендацій Мінфіну 995 Наказом МКІП 1644 затверджено Інструкцію МКІП 1644.

Наказ МКІП 1644 не містить положень про визначення відповідальних структурних підрозділів та посадових осіб за своєчасну підготовку, складання та подання документів з організації внутрішнього контролю Міністерства, що створює відповідні ризики. Відповідальність за виконання Наказу МКІП 1644 на жодну посадову особу Міністерства не покладено.

Слід зазначити, що Інструкцією МКІП 1644 на підрозділ внутрішнього аудиту покладено (зокрема, пп. 2.2, 4.8, 4.10, 6.4, 6.5) низку функцій внутрішнього контролю. **Це суперечить одному із головних базових принципів внутрішнього контролю, який полягає у чіткому розмежуванні внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю (абзац сьомий пункту 3 Основних засад внутрішнього контролю), та відповідним положенням статті 26 БКУ.**

Відповідно до абзацу сьомого пункту 3 Основних засад внутрішнього контролю внутрішній аудит здійснюється для оцінки функціонування системи внутрішнього контролю в установі, надання рекомендацій щодо її поліпшення без безпосереднього здійснення заходів з організації внутрішнього контролю, управління ризиками і прийняття управлінських рішень про управління фінансовими та іншими ресурсами.

Крім того, зазначене суперечить п. 4 Стандарту 2 Розділу II Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Мінфіну від 04.10.2011 № 1247, та п.п. 1.3.3 Положення про управління внутрішнього аудиту МКІП, затвердженого наказом Міністерства від 07.05.2020 № 1720, якими визначено, що функціональна незалежність передбачає недопущення виконання працівниками підрозділу внутрішнього аудиту функцій, не пов'язаних зі здійсненням внутрішнього аудиту.

Пунктом 10 Основних засад внутрішнього контролю визначено, що головні розпорядники коштів державного бюджету, центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації щороку, починаючи з 2020 року, до 1 лютого подають Мінфіну звіт про стан організації та здійснення

внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю за формою, встановленою Мінфіном.

Встановлено, що звіт про стан організації та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю в МКІП за 2020 рік не складався, що є порушенням вимог пункту 10 Основних засад внутрішнього контролю.

Крім того, відсутнє підтвердження щодо фактичного впровадження Інструкції МКІП 1644 структурними підрозділами Міністерства.

Встановлено, що протягом 2020 – I півріччя 2023 року підрозділом внутрішнього аудиту МКІП перевірки використання коштів державного бюджету за КПКВК 3801320 для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, **ні в Міністерстві, ні в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, не проводились.**

Згідно з пунктом 1.6 Методичних рекомендацій організація та здійснення внутрішнього контролю в установі відбувається шляхом, зокрема, оцінки функціонування системи внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту в межах повноважень, визначених законодавством, з наданням керівникові установи об'єктивних і незалежних висновків щодо її удосконалення.

Аудитом встановлено, що у 2020 році такої оцінки підрозділом внутрішнього аудиту на рівні Міністерства не здійснювалося, як і надання керівникові установи об'єктивних і незалежних висновків щодо шляхів удосконалення цієї системи. Не здійснювалася Міністерством також оцінка та не визначалися способи реагування на ризики, а отже, ефективних управлінських дій для впливу на ризики з метою досягнення мети та стратегічних цілей установи (належні заходи контролю) не вживалося.

У порушення вимог Порядку 1001 внутрішній контроль та внутрішній аудит у 2020 році **не розмежовані та не охоплювали питання цільового та ефективного використання коштів державного бюджету у Міністерстві.**

Зазначене та невизначеність у Наказі МКІП 1644 відповідальних структурних підрозділів та/або посадових осіб за своєчасну підготовку, складання та подання документів з організації внутрішнього контролю, унеможливають належну організацію на рівні Міністерства системи внутрішнього контролю та призводять до нецільового та неефективного використання коштів державного бюджету.

Протягом 2020 року у Міністерстві всупереч вимогам нормативно-правових актів, а саме статті 26 БКУ та пункту 2.2 Інструкції МКІП 1644, не забезпечено належної організації та ефективного функціонування системи внутрішнього контролю, що покладено на керівника установи – Міністра, чим створено відповідні ризики.

У 2021 році внесено зміни до штатного розпису Міністерства: Управління внутрішнього аудиту перетворено у Відділ внутрішнього аудиту.

На час проведення Рахунковою палатою аудиту у Відділі внутрішнього аудиту Міністерства при штатній чисельності 7 одиниць фактично працювало 4 особи. **Це не дає змоги забезпечити виконання функцій**, покладених законодавством на підрозділ внутрішнього аудиту, а також свідчить про формування у 2020 році штату цього підрозділу з **недотриманням вимог пункту 3 Порядку 1001**, згідно з яким чисельність працівників підрозділів внутрішнього аудиту має **визначатися з урахуванням, зокрема, кількості та обсягів фінансування бюджетних програм, які виконуються розпорядниками бюджетних коштів відповідно до покладених на них функцій, та кількості об'єктів, щодо яких державним органом виконуються функції управління об'єктами державної власності** (станом на 31.12.2020 сукупність об'єктів внутрішнього аудиту – 226 ОВА).

Результати аудиту свідчать, що керівництвом МКІП не забезпечено як належної організації внутрішнього контролю, так і внутрішнього аудиту, зокрема, через недостатню увагу до їх організації, процедур проведення та результативності.

Зазначене негативно впливає на організацію роботи МКІП щодо забезпечення ефективності діяльності цього органу та управління коштами державного бюджету за бюджетними програмами, а також є однією з причин допущення порушень законодавства при витрачанні коштів державного бюджету.

Керівництвом МКІП не забезпечено належної реалізації Основних засад внутрішнього контролю та Порядку 1001 щодо якісної організації внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Підрозділом внутрішнього аудиту МКІП перевірки використання коштів державного бюджету за КПКВК 3801320 для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, ні в Міністерстві, ні в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, не проводились.

ВИСНОВКИ

1. Результати аудиту підтвердили ідентифіковані на стадії планування контрольного заходу високі ризики допущення порушень і недоліків як при прийнятті нормативно-правових актів і регламентних документів з предмета контрольного заходу, так і при їх виконанні.

Як наслідок, з порушенням законодавства з Фонду Міністерству за бюджетною програмою за КПКВК 3801320 виділено 743,4 млн грн, або 95 відсотків загальної суми, та використано 659,3 млн грн, у тому числі:

МКІП – 59,8 млн гривень;

УКФ – 518,3 млн грн, які до того ж використано нерезультативно;

УІК – 81,2 млн гривень.

2. Процес підготовки Міністерством та прийняття Урядом рішень про виділення МКІП коштів з Фонду був вкрай непослідовним.

Листом від 09.06.2020 Міністерство звернулося до Уряду щодо виділення цих коштів у сумі 1 917,057 млн грн за 11 напрямками, які не відповідали напрямкам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет України на 2020 рік і пункті 2 Порядку 302. Також це звернення не містило фінансово-економічних розрахунків. Прийнята 25 червня 2020 року постанова Кабінету Міністрів України, яка передбачала виділення МКІП коштів з Фонду лише за одним напрямком на суму 47 540,9 тис. грн, або у понад 40 разів менше, ніж йшлося у зверненні Міністерства, так і не була оприлюднена. Натомість прийнята Урядом двома тижнями пізніше з аналогічною назвою Постанова 592 передбачала виділення МКІП коштів з Фонду вже за 7 напрямками на суму 1 000 000 тис. грн, або у понад 21 раз більше, ніж у неоприлюдненій постанові. При цьому Міністерством не надано листа, згідно з яким проєкт Постанови 592 подавався на розгляд Кабміну.

Обидві постанови прийнято Урядом без передбачених пунктами 2 і 3 § 34 та абзацом другим підпункту 1 пункту 1 § 50 Регламенту Кабміну детальних, точних й достовірних фінансово-економічних розрахунків потреби у коштах Фонду, здійснених за методикою Мінфіну з проведення таких розрахунків. Незважаючи на це, Секретаріатом Кабміну проєкт Постанови 592 не було повернено Міністерству, що не відповідає нормам пункту 4 § 52 Регламенту Кабміну.

Непроведення МКІП цих розрахунків та зменшення наприкінці 2020 року за рішенням Уряду обсягів виділених Міністерству коштів з Фонду на 22 відс. вказують на необґрунтованість визначеної ним у проєкті Постанови 592 потреби в таких коштах, незалежно від їх відповідності напрямкам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункті 2 Порядку 302.

3. Переважна частина положень Постанови 592 (в чинній редакції) та затвердженого нею Порядку 592 щодо виділення Міністерству коштів Фонду та їх використання МКІП і розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня не відповідає положенням нормативно-правових актів, у тому числі:

1) визначені Порядком 592 (пункти 1 і 3) назва і мета бюджетної програми, за якою передбачалося використання коштів Фонду МКІП і розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, а також Постановою 592 (абзац другий, третій, п'ятий, шостий і восьмий пункту 1) і Порядком 592 (підпункти 1, 2, 4, 5 і 7 пункту 4 та пункти 5 – 7, 9, 10 і 12) п'ять із шести напрямів виділення і використання бюджетних коштів на загальну суму 743 374,9 тис. грн (95 відс. усього передбаченого обсягу 777 778 тис. грн), не відповідають напрямкам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592, оскільки вони не пов'язані із здійсненням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом

SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, і по суті ідентифікуються як фінансова підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій;

2) без законодавчих підстав для використання у 2020 році коштів державного бюджету на надання грантів інституційної підтримки передбачалось спрямувати 662 899,8 тис. грн за двома із п'яти неправомірних напрямів підтримки (абзаци другий і третій пункту 1 Постанови 592, підпункти 1 і 2 пункту 4 та пункти 5 – 7 Порядку 592), оскільки не були ініційовані та не внесені до БКУ і Закону про Державний бюджет на 2020 рік зміни щодо впровадження грантової системи державної підтримки на виконання норм абзацу третього пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону 692 та пунктів 179 і 185 Плану заходів з виконання Державної програми Уряду.

Крім того, у пункті 2 Порядку 592 не передбачено, що отримувачі грантів інституційної підтримки є одержувачами бюджетних коштів (згідно з нормами пункту 38 частини першої статті 2 та абзацу першого частини шостої статті 22 БКУ), оскільки ці отримувачі уповноважені на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою за КПКВК 3801320, та одержують на її виконання кошти бюджету. До того ж положення абзацу п'ятого пункту 6 Порядку 592 щодо визначення нормативами УКФ типів та видів витрат отримувачів грантів інституційної підтримки у сфері культури, туризму та креативних індустрій не відповідають нормам Закону 1976, які не передбачають таких повноважень Наглядової ради та Дирекції УКФ;

3) всупереч вимогам абзацу десятого частини сьомої статті 20 БКУ, у пунктах 6, 7 і 9 Порядку 592 не визначено критеріїв та умов відбору суб'єктів господарювання для надання державної підтримки з бюджету за трьома з п'яти неправомірних напрямів на загальну суму 695 089,8 тис. гривень;

4) всупереч пункту 47 частини першої статті 2 БКУ, відповідно до якого розпорядниками бюджетних коштів є бюджетні установи, в абзаці шостому пункту 2 Порядку № 592¹⁶ визначено, що розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є, зокрема, підприємства;

5) положення пункту 10 Порядку 592 щодо використання бюджетних коштів на придбання технічного обладнання суперечать абзацу шостому пункту 1 Постанови 592 і підпункту 5 пункту 4 Порядку 592: кошти за цим напрямом мають спрямовуватися виключно для розроблення електронного інформаційного ресурсу.

Невідповідність назви Постанови 592 її змісту свідчить про порушення Міністерством при підготовці проекту вимог абзацу другого підпункту 1 пункту 20 Правил підготовки проєктів актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06 вересня 2005 року № 870.

4. Закони 1976 та 601, регламентні документи УКФ (щодо надання грантів інституційної підтримки у сфері культури, туризму та креативних індустрій) і Порядок МКІП 2203 (щодо надання інституційної підтримки суб'єктам видавничої справи у формі грантів) мають суттєві недоліки (конкретизовані у

¹⁶ Редакція Порядку 592 від 08 липня 2020 року

підрозділі 1.2 розділу 1 Звіту про результати аудиту), частина з яких створила передумови для нецільового та неефективного використання бюджетних коштів, недотримання норм абзацу другої частини четвертої статті 20 і пункту 7 частини п'ятої статті 22 БКУ та абзацу дев'ятого частини другої статті 3 Закону 1976.

5. Допущено суттєві порушення законодавства при формуванні та затвердженні паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на 2020 рік і внесенні змін до нього, а також при складанні звіту про виконання цього паспорта, зокрема:

1) зазначені у паспорті бюджетної програми (в останній редакції) цілі державної політики, мета і завдання (п'ять із шести) бюджетної програми, напрями (п'ять із шести) й обсяги використання бюджетних коштів у загальній сумі 743 374,9 тис грн та результативні показники (26 із 31) не відповідають напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592, оскільки вони не пов'язані із здійсненням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та на боротьбу з її наслідками, і по суті ідентифікуються як фінансова підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій;

2) незалежно від відповідності напрямам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункті 2 Порядку 302, вказані МКІП у паспорті бюджетної програми:

обсяги видатків на загальну суму 777 778,0 тис. грн і затрат коштів державного бюджету не підтверджуються детальними, точними й достовірними фінансово-економічними розрахунками (не проводилися Міністерством), що призвело згідно зі звітом про виконання паспорта до невиконання майже всіх показників за сумами видатків та свідчить про порушення МКІП вимог абзацу четвертого пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ;

окремі результативні показники є необ'єктивними і неповними, не дають змоги оцінити стан виконання завдань, ступінь досягнення мети та цілей, ефективність виконання бюджетної програми, об'єктивно відобразити особливості діяльності Міністерства, що свідчить про порушення МКІП вимог абзацу другого пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ та Загальних вимог Мінфіну 1536. Наприклад, жодний із показників затрат, продукту, ефективності та якості не характеризує виконання завдання бюджетної програми зі створення робочих місць у сфері культури, туризму та креативних індустрій в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності;

3) всупереч нормам абзацу третього пункту 7 Загальних вимог Мінфіну 1536 МКІП не розроблено методики розрахунку результативних показників до паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320, що відповідно до пункту 40 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства;

4) всупереч вимогам абзацу восьмого пункту 3 та абзацу третього пункту 11 розділу I Правил Мінфіну 1098 проєкт паспорта бюджетної програми та зміни до нього подавалися на погодження до Мінфіну з порушенням установлених строків, що згідно з пунктом 17 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства;

5) в ряді випадків Міністерством всупереч вимогам абзацу четвертого пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ викривлено дані звіту про виконання паспорта бюджетної програми (включено недостовірні дані про досягнені результативні показники), що згідно з пунктом 36 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.

6. Міністерством, УКФ, УІК та закладами культури, які перебувають у сфері управління МКІП, передбачено в кошторисах та планах асигнувань (в останніх редакціях) видатки в загальній сумі 743 374,9 тис. грн, які:

1) всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 29 Порядку 228 взагалі не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями, а на суму 34 403,1 тис. грн наявні розрахунки, які не підтверджені економічними обґрунтуваннями, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.

2) за змістом заходів не відповідають напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592, з яких фактично витрачено на такі заходи 659 304,8 тис. грн коштів державного бюджету.

Відкриті асигнування в обсязі 97 275,3 тис. грн не були використані, що поряд з ненаданням розрахунків та економічних обґрунтувань свідчить про неналежне планування Міністерством показників видатків, незалежно від їх відповідності напрямам спрямування коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік та пункті 2 Порядку 302.

7. Внаслідок нормативних прогалин у Порядку 592 та бездіяльності МКІП щодо визначення отримувачів грантів інституційної підтримки одержувачами бюджетних коштів, перераховані УКФ кошти Фонду на загальну суму 518 259,3 тис. грн грантоотримувачам на їх рівні втрачали статус бюджетних та виводились із системи казначейського обслуговування і бюджетного контролю.

Це дало змогу УКФ при їх відборі уникнути дотримання критеріїв визначення одержувачів бюджетних коштів, встановлених у пункті 9 Порядку 228, насамперед таких, як досвід роботи за відповідним профілем не менше двох років та відповідна кваліфікація; виробничий потенціал і показники виробничої діяльності; бездефіцитний фінансовий план на поточний рік; незбиткова діяльність за останні два роки. Також УКФ не передбачив в інструкціях для заявників вимогу надавати підтвердження отримання доходу від діяльності за основним кодом виду економічної діяльності. Як наслідок, здійснення заявниками діяльності, яка належить до сфери культури, туризму або креативних індустрій, не підтверджено, тобто не враховувалися ключові показники для надання грантів саме з метою забезпечення стабільної діяльності та розвитку їх отримувачів, визначеною в абзаці другому частини третьої статті 3 Закону 1976.

Встановлено 99 випадків укладання УКФ договорів з юридичними особами та фізичними особами-підприємцями, які не отримували надходжень у 2019 році (у тому числі 59 договорів укладено з грантоотримувачами, які взагалі не провадили господарської діяльності в цей період). За такими договорами грантоотримувачам перераховано 57 531,59 тис. грн за рахунок коштів Фонду.

Таким чином, не досягнуто мети надання УКФ грантів інституційної підтримки у сфері культури, туризму та креативних індустрій, визначеної у абзаці сьомому частини другої (забезпечення конкурентоспроможності та створення робочих місць) та частині третій (забезпечення стабільної діяльності та розвитку) статті 3 Закону 1976, та не реалізовано одного з головних завдань бюджетної програми – створення робочих місць юридичними особами усіх форм власності: протягом 2020–2021 років кількість працівників грантоотримувачів зменшилась на 16 відсотків.

Отже, за цим напрямом нерезультативно витрачено з державного бюджету 518 259,3 тис. гривень.

Зазначене та прогалини у законодавстві, детально описані в розділі 1 Звіту про результати аудиту, свідчать: запроваджена система інституційної підтримки виявилася по суті механізмом поповнення обігових коштів та короткострокового утримання недержавних суб'єктів господарювання, обраних УКФ за певними кодами видів економічної діяльності.

Також встановлено, що із 583 договорів про надання грантів інституційної підтримки УКФ укладено 201 договір, або понад 34 відс., з фізичними особами-підприємцями всупереч нормам абзацу сьомого частини другої та частини третьої статті 3 Закону 1976 із змінами, внесеними Законом 692, (передбачено надання грантів лише юридичним особам), та абзацу другого пункту 1 Постанови 592 та підпункту 1 пункту 4 і абзацу другого пункту 6 Порядку 592 (не передбачено надання грантів фізичним особам-підприємцям). За цими договорами УКФ перераховано 86 004,1 тис. грн, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.

У порушення пункту 6.1 порядків конкурсного відбору проєктів УКФ працівниками УКФ не були відхилені на етапі технічного відбору апікаційні пакети заявників, які не відповідали встановленим критеріям (основний код виду економічної діяльності заявника та реєстрація на території України до 01.01.2019). З такими заявниками УКФ укладено 76 договорів та неправомірно використано кошти державного бюджету на загальну суму 39 531,9 тис. грн, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.

Крім того, внаслідок незабезпечення належного контролю посадових осіб УКФ, всупереч регламентних документів УКФ грантоотримувачами здійснено та не відшкодовано 2 046,1 тис. грн витрат, які є недопустимими та не можуть

здійснюватись за рахунок коштів гранту інституційної підтримки.

8. УІК всупереч нормам абзацу шостого пункту 9 Порядку МКІП 2203 не відмовив у розгляді 14 заявок суб'єктів видавничої справи для отримання інституційної підтримки, які не відповідали вимогам абзацу шостого пункту 4 Порядку МКІП 2203 (не підтверджено видання протягом 2019 року не менш як 3 найменувань книжкових видань державною мовою накладом не менше 300 примірників кожне). З цими заявниками укладено договори про надання інституційної підтримки у формі грантів та перераховано їм 5 220 832,0 грн, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.

Порядок МКІП 2203, Типова форма договору про надання інституційної підтримки у формі гранту, затверджена наказом МКІП 2292, та укладені УІК договори із суб'єктами видавничої справи не містять вимог щодо:

надсилання суб'єктами видавничої справи до УІК зразків книжкової продукції для підтвердження виконання договорів, а також передачі обов'язкового примірника видання, зокрема, до Книжкової палати України, як наслідок, УІК не має підтвердження фактичного видання книжкової продукції, зазначеної у звітах грантоотримувачів;

здійснення безпосередньо УІК контролю/моніторингу за виконанням грантоотримувачами договірних зобов'язань.

Отже, МКІП як головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено створення дієвого механізму контролю за ефективністю та результативністю використання бюджетних коштів для надання інституційної підтримки у формі грантів суб'єктам видавничої справи. Як наслідок, кошти Фонду на загальну суму 81 155,1 тис. грн витрачені грантоотримувачами без контролю УІК.

9. МКІП використано 1 858,2 тис. грн коштів державного бюджету всупереч нормам абзацу шостого пункту 1 Постанови 592 і підпункту 5 пункту 4 Порядку 592 (не на розробку електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей, а на придбання серверного обладнання), пункту 3 Постанови 121 (без виконання жодного з обов'язкових етапів робіт під час проєктування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації), що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пунктів 24 і 40 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.

Як наслідок, електронний інформаційний ресурс культурної спадщини та культурних цінностей не розроблений, придбане серверне обладнання за призначенням не використовується.

10. Міністерством всупереч нормам абзацу восьмого пункту 1 Постанови 592 та підпункту 7 пункту 4 Порядку 592 спрямовано 2 269,0 тис. грн коштів державного бюджету 6 закладам культури, в яких фактичні доходи/власні надходження перевищували планові показники або

обсяги покриття витрат перевищували суми недоотриманих ними доходів/власних надходжень, що відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 БКУ є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 БКУ – порушенням бюджетного законодавства, а також має ознаки кримінального правопорушення.

11. МКІП всупереч вимогам пункту 12 Порядку 302 та пункту 16 Порядку 592 не подавало щомісяця Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету та Мінфіну інформацію про використання бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 3801320, що відповідно до пункту 40 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.

12. Виявлені та зафіксовані в цьому рішенні та Звіті про результати аудиту порушення бюджетного законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу (при ініціюванні МКІП прийняття Постанови 592; формуванні та затвердженні паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 на 2020 рік; складанні кошторисів Міністерством, УКФ, УІК та закладами культури, які перебувають у сфері управління МКІП; витрачання коштів Фонду) свідчать про неналежний контроль керівництва Міністерства, прогалини в системі внутрішнього контролю МКІП та її недієвість з питань цільового та ефективного використання коштів державного бюджету, що вказує на незабезпечення виконання вимог частини третьої статті 26 БКУ.

Керівництвом МКІП не забезпечено належної реалізації Основних засад внутрішнього контролю та Порядку 1001 щодо якісної організації внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Підрозділом внутрішнього аудиту МКІП перевірки використання коштів державного бюджету за КПКВК 3801320 для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, ні в Міністерстві, ні в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, не проводились.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури та інформаційної політики України з фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – Звіт про результати аудиту), надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

2. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту у порядку інформування надіслати Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати:

1) забезпечити проведення аналізу з наданням оцінки причин допущення: невиконання Урядом норм абзаців третього і четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону 692;

недоліків норм законів 1976 і 601;

невідповідності більшості норм пункту 1 Постанови 592 і Порядку 592 напрямам спрямування та цільовому призначенню коштів Фонду, визначеним у статті 28 Закону про Державний бюджет на 2020 рік, пункті 2 Порядку 302 та абзаці першому пункту 1 Постанови 592, назвах цієї постанови і Порядку 592;

неоприлюднення прийнятої 25 червня 2020 року постанови Кабінету Міністрів України «Про виділення коштів для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»;

фактів нереалізації вимог пункту 4 § 52 Регламенту Кабміну;

2) забезпечити інформування Рахункової палати про заходи, вжиті за цими фактами;

3) доручити Мінфіну провести аналіз причин погодження проєктів нормативно-правових актів, паспорта бюджетної програми за КПКВК 3801320 з встановленими аудитом порушеннями і недоліками, про результати якого поінформувати Рахункову палату;

4) доручити Мін'юсту провести аналіз причин погодження проєктів та державної реєстрації нормативно-правових актів з встановленими аудитом порушеннями і недоліками, про результати якого поінформувати Рахункову палату.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати МКІП і рекомендувати забезпечити:

1) проведення аналізу з наданням оцінки причин допущення фактів неякісної підготовки проєктів нормативно-правових актів;

2) проведення аналізу норм законодавства, які регулюють питання надання грантів інституційної підтримки, та ініціювати внесення до нього змін з метою усунення існуючих прогалин і протиріч, ефективного використання бюджетних коштів шляхом конкретизації змісту підтримки, встановлення критеріїв та умов відбору суб'єктів господарювання з визнанням їх одержувачами бюджетних коштів, а також запровадження дієвого механізму контролю та оцінки досягнення результатів отримання такої підтримки;

3) розроблення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей;

4) законне та ефективне управління бюджетними коштами, дотримання законодавства при підготовці паспортів бюджетних програм, звітів про їх виконання та документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;

5) ефективне функціонування системи внутрішнього контролю на всіх стадіях бюджетного процесу;

6) розроблення та затвердження плану заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень і недоліків;

7) інформування Рахункової палати у встановленому законодавством порядку про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати УКФ та УІК та рекомендувати:

1) розробити та затвердити план заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень і недоліків;

2) забезпечити інформування Рахункової палати у встановленому законодавством порядку про стан реалізації запланованих заходів.

6. Повідомити Офіс Генерального прокурора та Національну поліцію України про виявлені під час аудиту ознаки кримінальних правопорушень шляхом надсилання рішення Рахункової палати та Звіту про результати аудиту.

Член Рахункової палати

Андрій ДІДИК